

๖
371.1
ก 399.๓

การศึกษาปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

กัลยา รัตนวงศ์

๗

๖๖
๖๖
๖๖
๖๖
๖๖

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... 16/11/2541 ประธาน

(อาจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจวบจั่น)

..... Wm กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น)

คณะกรรมการสอบ

..... 16/11/2541 ประธาน

(อาจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจวบจั่น)

..... Wm กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น)

..... 16/11/2541 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวัชรศิริ)

..... Wm กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... Wm คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากคณาจารย์และนักศึกษาอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร. เพ็ญแข ประจันปัจจนิก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศร ทองชื่น ประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธสิริ และรองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ซึ่งเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์ของภาควิชาการศึกษา ผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้อง ดร. พิชัย ไชยสงคราม และคุณสมชาติ เทพแถม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าตรวจปรับปรุงแก้ไข ข้อเสนอแนะแบบสอบถามซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีจึงได้แบบสอบถามครบตามจำนวนทั้งหมด

ขอขอบคุณต้นเจ้าอากาศเอกวิเชษฐ โนริวงศ์ อาจารย์วรวิไล สุวัฒน์เมจิพันธ์ อาจารย์พวงสุวรรณ พันธุ์มะม่วง สิบตำรวจเอกสมศักดิ์ เนาวคุณ และเพื่อน ๆ ที่คอยห่วงใยให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

คุณประโยชน์และความดีอันเกิดจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอกราบทูลแด่อาจารย์ชะเอม เชนดี คุณละออง เชนดี ซึ่งเป็นบิดาและมารดาของผู้วิจัย รวมถึงคุณครูอาจารย์ทุกท่านของผู้วิจัย ที่ได้ให้ความรู้เอาใจใส่จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กัลยา โนริวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	9
บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาอาชีพ	25
รูปแบบการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ	26
ความสำคัญของการสอนวิชาอาชีพ	29
ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ	31
การพัฒนาบุคลากรผู้สอนวิชาอาชีพ	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
สมมติฐานของการวิจัย	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
ประชากร	44
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	48

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากร	56
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	59
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสอนของ ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร	70
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา ประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร	86
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
ความมุ่งหมายของการวิจัย	92
ความสำคัญของการวิจัย	93
ขอบเขตของการวิจัย	93
ประชากร	93
ตัวแปรที่ศึกษา	93

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	95
การนำเครื่องมือไปทดลองใช้	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	96
สรุปผลการวิจัย	97
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	112
ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ	112
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	113
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	123
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	127
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	128
ประวัติย่อของผู้วิจัย	137

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	การวางแผนดำเนินการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มหานคร	11
2	โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	19
3	จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามโรงเรียน	44
4	ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากร	56
5	ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา	59
6	ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานผลิต จำแนกเป็นรายข้อ	60
7	ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานบริการ จำแนกเป็นรายข้อ	63
8	ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ จำแนก เป็นรายข้อ	65
9	ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน จำแนกเป็น รายข้อ	68
10	เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามเพศ	71

11	วิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามอายุ	72
12	เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามสถานภาพการสมรส	74
13	เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	75
14	วิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ	76
15	การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน	78
16	การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานผลิต ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน	79
17	การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานบริการ ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน	80
18	การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน	81

19	การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน	82
20	เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ	83
21	วิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน	84
22	ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับว่าเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ การรู้หนังสือ โอกาสทางการศึกษา และโอกาสในการประกอบอาชีพ เป็นการเร่งรัดพัฒนาคนให้ทันกับความเจริญเติบโต ทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมโดยรวมตามกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อสร้างศักยภาพให้สามารถดำรงอยู่ใน สังคมส่วนรวมด้วยความสงบสุข ดังในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) "ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนา "คน" และ "คุณภาพของคน" โดยเห็นว่าคนเป็น ปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 1)

ในปี พ.ศ. 2530 กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีโครงการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเล็งเห็นว่าการจัดการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปีนั้นไม่เพียงพอ ต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันเมื่อเดือนพฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามข้อเสนอของ กระทรวงศึกษาธิการที่เสนอให้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยประกาศในท้องที่ ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป 4 เดือนต่อมาคณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติให้ขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคบังคับเพิ่มอีก 3 ปี ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและ เมืองพัทยา โดยมอบให้กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการ

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 คณะรัฐมนตรีก็ได้อนุมัติให้กรุงเทพมหานครดำเนินงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดครั้งแรก เมื่อปีการศึกษา 2535 จำนวน 4 โรงเรียน และมีนโยบายดำเนินการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไปทุกปี จน ถึงสิ้นสุดแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 คือ ปี พ.ศ. 2539 หลังจากนั้นอาจจะ พิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสม (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2538 : 2)

ในการจัดการเรียนการสอนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ทางสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะมีต่างกันก็ตรงวิชาเลือกเสรีกับกิจกรรม ซึ่งถ้าเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญจะเน้นวิชาเลือกเสรีเป็นวิชาสามัญได้ แต่นักเรียนต้องการได้คะแนนวิชานั้นสูง แต่ถ้าเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วิชาเลือกเสรีและกิจกรรมจะใช้วิชาอาชีพแทน อันเนื่องมาจากสภาพท้องถิ่น และสภาพทางบ้านนักเรียน เพราะฉะนั้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากทม. จึงเน้นไปสู่การฝึกวิชาชีพ และเมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ทันที ดังนั้นนโยบายการศึกษา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2536-2539) ข้อที่ 12(5) ที่ว่า "เร่งพัฒนา ส่งเสริมให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น" (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2536 : 6 - 7)

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ในปี พ.ศ. 2538 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ. 2533 : 39 - 41) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพและการมีงานทำ" ซึ่งเป็นโครงการศึกษาและติดตามสถานการณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายที่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ พอสรุปปัญหาของครูผู้สอนวิชาอาชีพในด้านต่าง ๆ ดังเช่น

ด้านหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร ปัญหาที่เกิดกับครูผู้สอนมาก ได้แก่ ขาดเอกสารหลักสูตร และคู่มือต่าง ๆ และคู่มือการสอนไม่ละเอียดพอ

ด้านความพร้อมของโรงเรียน ครูผู้สอนประสบปัญหามากในเรื่องความไม่เพียงพอของงบประมาณ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และโรงฝึกงาน

ด้านครู ครูไม่สะดวกในการนิเทศนักเรียนที่ไปฝึกงานนอกโรงเรียน ครูต้องรับผิดชอบในการสอนนักเรียนมากเกินไป ครูสอนวิชาอาชีพไม่เพียงพอ และไม่มีครูที่จะแนะนำเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ

ด้านนักเรียน ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหามากเกี่ยวกับพื้นฐานวิชาอาชีพของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน นักเรียนไม่ได้เรียนวิชาอาชีพตามที่ตนสนใจและถนัด

ด้านการสอนงานอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาส ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถาน
ฝึกงานอาชีพอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน การเดินทางไปสถานฝึกงานอาชีพไม่ค่อยสะดวก เสียค่า
ใช้จ่ายสูง และสถานฝึกงานอาชีพไม่ให้ความร่วมมือ

ในด้านการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น ในปี พ.ศ. 2536
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 (2536 : บกคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพความ
ต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการเรียน
การสอนวิชาอาชีพของโรงเรียน ในส่วนของผู้บริหารมีปัญหในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านความ
พร้อมของโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาอาชีพไม่เพียงพอ ระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ หลักสูตรและ
เอกสารประกอบหลักสูตร วิทยากรในท้องถิ่นมีน้อย นักเรียนไม่ได้เรียนตามความสนใจและความ
ถนัด และไม่มีสถานที่ฝึกงานใกล้โรงเรียน สำหรับครูผู้สอนมีปัญหในการจัดการเรียนการสอน
วิชาอาชีพในระดับปานกลางทุกด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตรวิชาอาชีพ ความชำนาญ
ในการสอนวิชาอาชีพทั้ง 4 กลุ่มวิชา จำนวนและคุณภาพของสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ การวัดและ
ประเมินผลการเรียน การจัดส่ง จำนวนและการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาอาชีพ

นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยของสมพงษ์ ธรรมวิริยารักษ์ (2538 : 99) ซึ่งได้
ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ในแหล่งชุมชนแออัด ได้พบว่า มีปัญหาด้านการศึกษา คือ ปัญหาขาดครูผู้สอน เนื่องจากครูต้องสอน
ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ครูสอนไม่ตรงกับวุฒิทางการศึกษาที่จบมา ในด้าน
การสอนวิชาอาชีพ จำนวนและชั่วโมงการสอนวิชาอาชีพน้อยเกินไป ทำให้ขาดความต่อเนื่อง
ส่วนในข้อเสนอแนะด้านอาชีพของชุมชน ได้เสนอให้มีการจัดสอนวิชาอาชีพตามความต้องการของ
ตลาดแรงงานและชุมชน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองคาดหวังว่าเมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้ว สามารถ
ประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวและพาตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมไม่เป็นภาระแก่บุคคลอื่นต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการเรียน
การสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีปัญหาเกิดขึ้นอย่าง
มากมายหลายด้าน และในปัญหาเหล่านั้นมีปัญหที่เกิดขึ้นกับการสอนของครูผู้สอนร่วมอยู่ด้วยเสมอ

แสดงว่าปัญหาการสอนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ ซึ่งน่าจะมีการศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อดูว่าปัญหาการสอนของครูเป็นประการใด ทั้งนี้จะได้ ข้อมูลที่แท้จริงมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพเพื่อให้ผู้บริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ต่อไป

2. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะช่วยเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในกลุ่มต่าง ๆ อย่างเหมาะสมต่อไป
3. ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนวิชาอาชีพของครูได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 44 โรงเรียน ซึ่งทำการสอนในปีการศึกษา 2539 จำนวน 227 คน ซึ่งสามารถตอบแบบสอบถามได้ในเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล และในกรณีที่พบว่าข้อมูลที่ได้รับจากประชากรรายใดมีความไม่สมบูรณ์ จะตัดจำนวนประชากรรายนั้นออกจากการเป็นกลุ่มประชากรของการศึกษาในครั้งนี้

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น จาแนกเป็น

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 30 - 40 ปี
- 3) สูงกว่า 40 ปี

2.1.3 สถานภาพการสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส

2.1.4 วุฒิกการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรีขึ้นไป

2.1.5 ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ

- 1) ต่ำกว่า 2 ปี
- 2) 2 - 4 ปี
- 3) สูงกว่า 4 ปี

2.1.6 ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ

- 1) เคย
- 2) ไม่เคย

2.1.7 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 กลุ่มวิชา ดังนี้คือ

2.2.1 กลุ่มวิชางานผลิต

2.2.2 กลุ่มวิชางานบริการ

2.2.3 กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ

2.2.4 กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นที่เข้าใจตรงกัน และชัดเจน จึงได้กำหนดความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหา หมายถึง สิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดอุปสรรคในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งปัญหาการสอน ดังนี้คือ

1.1 ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานผลิต ได้แก่ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน วิชาอาชีพโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะของการผลิต เช่น การเพาะเห็ด การเลี้ยงเบ็ด ช่างขนมไทย ช่างดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น ตัวอย่างปัญหาเช่น ขาดครูผู้สอน ครูไม่ถนัดในการสอนวิชางานผลิต จำนวนคาบในการฝึกปฏิบัติมีน้อย ขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน

1.2 ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานบริการ ได้แก่ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน วิชาอาชีพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพความต้องการในงานบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอน และวิธีการทำงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น ช่างเสื้อผ้าสตรี ช่างเสริมสวย ช่างซักรีด ช่างดอกไม้สด งานพิมพ์ดีดภาษาไทย เป็นต้น ตัวอย่างปัญหาเช่น ครูขาดพื้นฐานความรู้ การสอนงานบริการ ขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอน ขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน จำนวนคาบในการฝึกปฏิบัติมีน้อย ขาดวัสดุ-อุปกรณ์ฝึก เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เป็นต้น

1.3 ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ ได้แก่ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของงานอาชีพ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์การปฏิบัติงาน การวางแผนงานเพื่อให้เห็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมงานผลิตและงานบริการ เช่น งานเขียนแบบ กฎหมายพาณิชย์ งานเก็บเอกสาร งานบัญชีกิจการบริการ เป็นต้น ตัวอย่างปัญหาเช่น หาคณสอนไม่ได้ ครูไม่มีความรู้ ไม่มีสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน นักเรียนไม่สนใจเลือกเรียนวิชาเหล่านี้ ขาดวัสดุ-อุปกรณ์ฝึกที่จะใช้ในการเรียน-การสอน เป็นต้น

1.4 ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ได้แก่ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานอาชีพ สามารถจัดการทางอาชีพได้ตามความสามารถ ความถนัดตามความต้องการของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและตลาดในชุมชน ครอบงำนักเรียนแต่ละคน จัดทำเป็นโครงการและปฏิบัติงานจริง ตัวอย่างปัญหาเช่น ครูขาดพื้นความรู้ในงานด้านนี้ ไม่มีตัวแบบของงานอาชีพให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง ครูไม่สามารถแนะนำให้แก่แก่นักเรียนได้ ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการสอนงานประเภทนี้ มีปัญหาด้านเงินทุนในการจัดอาชีพ

2. ครูผู้สอนวิชาอาชีพ หมายถึง ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีอยู่ 44 โรงเรียน ซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่เข้าโครงการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเปลี่ยนจากระบบการศึกษาแบบเดิม คือ การศึกษามาคับังคับ 6 ปี เป็น 9 ปี หรือจากการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 ถึงปีการศึกษา 2539 จำนวนทั้งสิ้น 44 โรงเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อของการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาอาชีพ รูปแบบการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ ความสำคัญของการสอนวิชาอาชีพ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ การพัฒนาบุคลากรผู้สอนวิชาอาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

1. ที่มาของโครงการ

สืบเนื่องจากรัฐบาลได้มีนโยบายขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะได้เล็งเห็นว่าการจัดการศึกษาภาคบังคับให้พลเมืองของชาติเพียง 6 ปีนั้น ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมต้องเปิดกว้าง และจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ จึงได้ดำเนินการโดยลำดับคือ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้เสนอให้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับต่อไปอีก 3 ปี ปล่อยให้ประชาชนท้องถิ่นที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป และในระหว่างที่ดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องนั้น ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ดำเนินโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาโดยไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี และอีก 4 เดือนต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ขยายโอกาสการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา โดยมอบให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ

และในเดือนพฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา (โครงการนําร่องขยายการศึกษามาคับังคับ) ไปยังส่วนภูมิภาค โดยให้กระจายอย่างทั่วถึง

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 คณะรัฐมนตรีก็ได้อนุมัติให้กรุงเทพมหานครดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนสังกัด โดยจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนที่จบชั้น ป.6 แล้วได้เรียนเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี ซึ่งกรุงเทพมหานครได้เริ่มดำเนินการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาครั้งแรก เมื่อปีการศึกษา 2535 จำนวน 4 โรงเรียน และมีนโยบาย ดำเนินการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไปทุกปี จนถึงที่สุดแผนพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 คือ ปี พ.ศ.2539 หลังจากนั้นอาจจะพิจารณาตามความจำเป็น และเหมาะสม (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2538 : 2)

2. วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

2.1 เพื่อสนองนโยบายของรัฐ

2.2 เพื่อช่วยเหลือเด็กที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ต้องการศึกษาต่อ แต่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจของครอบครัว การเดินทางไปโรงเรียน ฯลฯ

2.3 เพื่อเสริมการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของรัฐบาลในส่วนที่ยังไม่ทั่วถึง โดยเปิดโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่แล้ว

3. หลักในการดำเนินงาน

3.1 เป็นการจัดดำเนินการให้เปล่า ผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย กรุงเทพมหานคร จะดำเนินการโดยใช้งบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและงบประมาณสมทบจากกรุงเทพมหานคร

3.2 จัดการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

3.3 การจัดการเรียนการสอน เน้นการฝึกด้านทักษะพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ และเมื่อเรียนจบแล้ว สามารถเห็นช่องทางการประกอบอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจน ใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.4 จัดดำเนินการในโรงเรียนที่มีความเหมาะสมและมีความพร้อมตามเกณฑ์ที่

กำหนด

4. เป้าหมาย

กรุงเทพมหานคร ได้วางแผนดำเนินการเปิดโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2538 : 3)

ตาราง 1 แสดงการวางแผนการดำเนินการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร

	ปีงบประมาณ						หมายเหตุ
	หน่วยนับ	2535	2536	2537	2538	2539	
โรงเรียน	โรงเรียน	4	8	10	15	15	โรงเรียนละ 2 ห้องเรียน
ห้องเรียน	ห้อง	8	16	20	30	30	นักเรียนห้องเรียนละ 40
นักเรียน	คน	320	640	800	1,200	1,200	คน

(สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2538 : 4)

สำนักงานการศึกษา เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 โดยได้ดำเนินการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

ปีการศึกษา 2535 จำนวน 4 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2536 จำนวน 12 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2537 จำนวน 6 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2538 จำนวน 7 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2539 จำนวน 15 โรงเรียน

รวมทั้งสิ้น 44 โรงเรียน

5. เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

5.1 สถานที่ตั้งของโรงเรียน

เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ แต่มีข้อจำกัดในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ การเดินทาง เพราะบ้านอยู่ห่างไกลโรงเรียนมัธยมศึกษาและ/หรือไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสังกัดอื่นได้

5.2 ห้องเรียนและห้องพิเศษที่ใช้เพื่อกิจกรรมการเรียนการสอน

มีอาคารสถานที่เพื่อใช้เป็นห้องเรียนประมาณ 6 ห้องเรียน (สำหรับชั้น ม.1 - 3 ชั้นละ 2 ห้องเรียน) ห้องพิเศษ (ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องฝึกอาชีพ ห้องแนะแนว ฯลฯ) สนามพื้นที่ทำการเกษตร รวมทั้งสถานที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักสูตรอย่างเพียงพอหรือมีบริเวณที่สามารถขยายได้

5.3 บุคลากร

- 1) ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีความเข้าใจ สบาย และเต็มใจส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตามโครงการให้บรรลุผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง
- 2) มีครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนวุฒิการศึกษา สาขาวิชาเอกในรายวิชาเอกที่เปิดสอนอย่างเพียงพอ

5.4 ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีความเข้าใจในการจัดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและเต็มใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน พร้อมทั้งยินดีสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

6. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

6.1 ดำเนินการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

6.2 หลักสูตร ประกอบด้วย

วิชาบังคับแกน

วิชาบังคับเลือก

วิชาเลือกเสรี

กิจกรรม

จากวิชาบังคับเลือก เลือกเสรี และกิจกรรม ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาที่พินิจได้มากขึ้น ทั้งสามารถจัดสอนวิชาอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาระดับนี้ ให้มีการยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติจริง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในหลักสูตร มีการประสานงานในการฝึกอบรม การนำทรัพยากรบุคลากรในท้องถิ่นมาเพื่อใช้ในการจัดการ และให้ความต่อเนื่องกับหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

7. หลักเกณฑ์การเรียน/การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (สํานักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2538 : 7)

7.1 เวลาเรียน

- 1) กำหนดเวลาเรียนประมาณ 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน
- 2) ในปีการศึกษาหนึ่งให้แบ่งเวลาเรียนเป็น 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ อาจเปิดภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร
- 3) สัปดาห์หนึ่งต้องเปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 วัน ๆ ละไม่น้อยกว่า 7 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมอย่างน้อย 35 คาบต่อสัปดาห์
- 4) ให้เรียนตามหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 30 คาบ และให้โรงเรียนจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอีก 5 คาบ ดังนี้

- กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรม
ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบ

- กิจกรรมลูกเสือ หรือยุวกาชาด หรือเนตรนารี หรือผู้บำเพ็ญ
ประโยชน์ 1 คาบ

- กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
1 คาบ

- กิจกรรมอิสระ เช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การฝึกอาชีพ
 ฯลฯ 2 คาบ

7.2 หน่วยการเรียนรู้

1) รายวิชาที่กำหนดเวลาเรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน ให้นับเป็น
1 หน่วยการเรียนรู้

2) รายวิชาใดที่กำหนดให้เรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบ/สัปดาห์/
ภาคเรียน ให้นับหน่วยการเรียนรู้มากขึ้นหรือน้อยลงตามสัดส่วนนั้น ๆ

7.3 วิชาที่เรียน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กำหนด
วิชาเรียนไว้ 4 ลักษณะ คือ

1) วิชาบังคับ กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกับทุกรงเรียน
จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้
- วิชาบังคับเลือก กำหนดให้ผู้เรียนทุกรงเรียนเลือกเรียนตาม
ความถนัด ความสนใจ จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้

2) วิชาเลือกเสรี กำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเรียนได้ตามที่สถานศึกษา
แต่ละแห่งเปิดทำการสอน รวมจำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือกเสรี นอกจากจะเลือกเรียนได้ตามที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กำหนดแล้วอาจเลือกใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ

สถานประกอบอาชีพอิสระ หรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่า หรืออยู่ในระดับเดียวกันที่กระทรวง
ศึกษาธิการอนุมัติหรือรายวิชาที่ท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
ก็ได้

3) กิจกรรม สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมซึ่งกำหนดตามหลักสูตรและ
นักเรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมให้ครบกำหนดตามเกณฑ์ กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- กิจกรรม ลูกเสือ หรือเนตรนารี หรือยุวภาษา หรือผู้นำเพื่อ
ประชาชน จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค
- กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งจัดขึ้นตามระเบียบจำนวน 1 คาบ/
สัปดาห์/ภาค
- กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนา
การเรียนรู้ จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค
- กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค

จากโครงสร้างของหลักสูตรดังกล่าวนี้ สถานศึกษาจึงสามารถเลือกกิจกรรมการเรียน
วิชาชีพจากหลักสูตรต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

การเรียน ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรหนึ่งไปอีกหลักสูตรหนึ่ง
ได้ โดยดำเนินการตามแนวที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การประเมินผลการเรียน ให้มีการประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

การจบหลักสูตร ผู้เรียนจะจบหลักสูตรการศึกษาเมื่อได้ปฏิบัติดังนี้

- ต้องเรียนวิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือก วิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ใน
โครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 90 หน่วยการเรียนรู้ ทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผล
การเรียน

- ต้องได้หน่วยการเรียนรู้วิชาบังคับแกน วิชาภาษาไทย และสังคมศึกษา
- ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 80 หน่วยการเรียนรู้

4) ต้องเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรม

ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบ/สัปดาห์

- กิจกรรมลูกเสือ หรือเนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญ

ประโยชน์ 1 คาบ/สัปดาห์

- กิจกรรมแนะแนวหรือแก้ไขปัญหา

- กิจกรรมอิสระ

แต่ละกิจกรรมที่เลือกเรียน/ปฏิบัติต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรมนั้น ๆ ในแต่ละภาคเรียน

5) ต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

ผลของการเรียน นักเรียนที่จบการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด จะได้รับประกาศนียบัตร "สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น" มีศักดิ์และสิทธิ์แห่งประกาศนียบัตร วุฒิบัตรนั้น เหมือนกับนักเรียนที่จบจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่กรมสามัญศึกษาดำเนินการทุกประการ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2538 : 12 - 16)

แนวการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ดังนี้

8. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

8.1 หลักการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถความถนัดและความ

สนใจของตนเอง

2) เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือ
การศึกษาต่อ

3) เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

8.2 โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533)

1) วิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาดังต่อไปนี้

- วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย 12 หน่วยการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์ 9 หน่วยการเรียนรู้

คณิตศาสตร์ 6 หน่วยการเรียนรู้

สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย 3 หน่วยการเรียนรู้

ศิลปะศึกษา 3 หน่วยการเรียนรู้

- วิชาบังคับเลือก จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้

สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย 6 หน่วยการเรียนรู้

การงาน 6 หน่วยการเรียนรู้

2) วิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชา
ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

- กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย

ภาษาต่างประเทศ

- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

- กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
- กลุ่มวิชาพัฒนาศักยภาพ
พละนามัย
ศิลปศึกษา
- กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ
อาชีพ

3) กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

1) กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรม
ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือ
ผู้บำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค และกิจกรรมอื่น ๆ อีก 1 คาบต่อสัปดาห์
ต่อภาค

2) กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการ
เรียนรู้ จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค

3) กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค
หมายเหตุ ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ให้เลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา
ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 :

ตาราง 2 ตารางประกอบโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

กลุ่มวิชา	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อภาค								
	ม.1			ม.2			ม.3		
	บังคับ		เลือก	บังคับ		เลือก	บังคับ		เลือก
	แกน	เลือก	เสรี	แกน	เลือก	เสรี	แกน	เลือก	เสรี
1. ภาษาไทย									
1.1 ภาษาไทย	4	-		4	-		4	-	
1.2 ภาษาต่างประเทศ	-	-		-	-		-	-	
2. วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์									
2.1 วิทยาศาสตร์	3	-		3	-		3	-	
2.2 คณิตศาสตร์	3	-	10	3	-	10	-	-	13
3. สังคมศึกษา	2	2		2	2		2	2	
4. พัฒนาบุคลิกภาพ									
4.1 พลานามัย	1	2		1	2		1	2	
4.2 ศิลปศึกษา	1	-		1	-		1	-	
5. การงานและอาชีพ									
5.1 การงาน	-	2		-	2		-	2	
5.2 อาชีพ	-	-		-	-		-	-	
รวม	14	6	10	14	6	10	11	6	13
		30			30			30	

ตาราง 2 (ต่อ)

กิจกรรม	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อภาค		
	ม.1	ม.2	ม.3
1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ			
1.1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์	1	1	1
1.2 กิจกรรมอื่น ๆ	1	1	1
2. กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้	1	1	1
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน	2	2	2
รวมทั้งสิ้น	35	35	35

ที่มา : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 5)

ในการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กำหนดให้วิชาเลือกเสรีและกิจกรรมอิสระใช้วิชาอาชีพแทน รวมทั้งสิ้น 33 หน่วยการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากสภาพความจำเป็นของครอบครัวนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและสภาพท้องถิ่นโดยมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ทันที ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน โดยคำนึงถึงความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และสภาพท้องถิ่น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 95)

8.3 จุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ

- 1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักของวิชาอาชีพที่จะนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต
- 2) เพื่อให้มีความสามารถและทักษะในอาชีพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัย
- 3) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ
- 4) เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการ การตลาด และการร่วมมือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ

8.4 วิชาอาชีพ

ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งแยกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 29)

กลุ่มที่ 1 งานผลิต ได้แก่ รายวิชา ข 011 - ข 01127 รวม 127 วิชา

กลุ่มที่ 2 งานบริการ ได้แก่ รายวิชา ข 021 - ข 02137 รวม 137 วิชา

กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ ได้แก่ รายวิชา ข 031 - ข 0327 รวม 27 วิชา

กลุ่มที่ 4 งานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ได้แก่ รายวิชา ข 041

รายวิชาอาชีพในกลุ่มที่ 1 - 3 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะและเทคนิคในงานอาชีพแตกต่างกันไปตามสภาพอาชีพ ส่วนรายวิชาในกลุ่มที่ 4 มุ่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระระหว่างเรียน ดังมีรายละเอียดในโครงการดังนี้

โครงการสร้างวิชาเลือกเสรีวิชาอาชีพ

กลุ่มที่ 1 งานผลิต

ช 011	การปลูกพืชผักสวนครัว	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 012	การปลูกพืชผักทั่วไป	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 013	การปลูกไม้ตัดดอก	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 014	การปลูกไม้ดอกประดับ	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 015	การปลูกไม้ประดับ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 016	การทำไม้คัดและไม้กระ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 017	การผลิตเห็ดสาหร่าย	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 018	การปลูกไม้ผลประเภทส้มลูก	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 019	การปลูกไม้ผลเศรษฐกิจทั่วไป	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0110	การปลูกพืชสมุนไพร	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0111	การปลูกข้าว	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0112	การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0113	การปลูกพืชอาหารสัตว์	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0114	การผลิตเมล็ดพันธุ์พืช	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0115	การผลิตกล้าไม้	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0116	การผลิตพันธุ์ไม้	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0117	การผลิตเชื้อเห็ด	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0118	การเพาะเห็ดอย่างง่าย	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0119	การเพาะเห็ดด้วยวัสดุผสม	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0120	การเพาะเห็ดด้วยเทคโนโลยี	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0121	การเลี้ยงไก่พื้นเมือง	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0122	การเลี้ยงไก่ไข่	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0123	การเลี้ยงไก่เนื้อ	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

ช 0124	การเลี้ยงไก่ประเภทสวยงาม	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0125	การเลี้ยงเป็ด	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0126	การเลี้ยงสัตว์ปีกเฉพาะอย่าง	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0127	การผลิตลูกสัตว์ปีก	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 งานบริการ

ช 021	การบริการงานเกษตร	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 022	การผลิตก๊าซชีวภาพ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 023	ช่างเสื้อผ้าสตรีเบื้องต้น	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 024	ช่างเสื้อผ้าสตรี	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 025	ช่างเสื้อผ้าชายเบื้องต้น	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 026	ช่างเสื้อผ้าชาย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 027	ช่างเสื้อผ้าพื้นเมือง	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 028	ช่างเสื้อผ้าและเครื่องใช้เด็กอ่อน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 029	ช่างเสื้อผ้าเด็ก	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0210	ช่างออกแบบเสื้อผ้า	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0211	ช่างตัดผมชายเบื้องต้น	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0212	ช่างแต่งผมชาย	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0213	ช่างเสริมสวยเบื้องต้น	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0214	ช่างเสริมสวย	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0215	การประกอบอาหาร	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
และการบริการอาหาร			
ช 0216	ช่างดอกไม้สด	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0217	ช่างแกะสลักและตกแต่งอาหาร	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

ช 0218	ช่างทำผ้าม่าน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0219	ช่างปักด้วยมือ	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0220	ช่างปักด้วยจักร	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0221	ช่างชักรีด	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0222	การรักษาความสะอาด	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0223	สหกรณ์ร้านค้า	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0224	หลักการขายเบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้

เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ

ช 031	การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 032	เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 033	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 034	มนุษย์สัมพันธ์ทางธุรกิจ	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 035	เอกสารธุรกิจ	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 036	ภาษาไทยธุรกิจ 1	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 037	ภาษาไทยธุรกิจ 2	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 038	สนทนาภาษาอังกฤษธุรกิจ 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 039	สนทนาภาษาอังกฤษธุรกิจ 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0310	ภาษาอังกฤษธุรกิจ 1	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0311	ภาษาอังกฤษธุรกิจ 2	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0312	การสหกรณ์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0313	ลูกคิด 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0314	ลูกคิด 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0315	งานระเบียนการเงิน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

ช 0316	งานบัญชีกิจการบริการ	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0317	งานบัญชีกิจการจำหน่ายสินค้า	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0318	งานบัญชีสหกรณ์ร้านค้า	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0319	งานบัญชีฟาร์ม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0320	งานเก็บเอกสาร	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0321	งานชวเลขไทย 1	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0322	งานชวเลขไทย 2	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0323	งานชวเลขไทย 3	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0324	หลักการเขียนภาพเบื้องต้น	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0325	งานเขียนแบบ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0326	กฎหมายพาณิชย์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0327	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มที่ 4 งานอาชีพอิสระระหว่างเรียน

ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพ... อย่างน้อย 12 หน่วยการเรียนรู้

(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 95 – 105)

บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาอาชีพ

ครูผู้สอนวิชาอาชีพ มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานหลายด้าน หน้าที่ทั้งเป็นครูผู้สอน
ครูแนะแนว และเป็นตัวกลางติดต่อสัมพันธ์ด้วย ดังข้อมูลต่อไปนี้

ครูผู้สอนหรือวิทยากร จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความตั้งใจ ความเสียสละ และทุ่มเทการทำงาน ปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา และจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ผู้สอน ผู้แนะแนว
หรือผู้แนะนำ ผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 96 – 97)
โดยจัดดำเนินการดังนี้

1. ทำแผนการสอน รายละเอียดเนื้อหารายวิชาตามหลักสูตร
2. ทำสื่อการสอนทุกประเภท
3. ทำและจัดหาอุปกรณ์การสอน
4. ทำใบงาน
5. หาเอกสารหรือวารสารประจำวิชา
6. จัดทำให้เกิดมุมการเรียนรู้ในห้อง
7. จัดกลุ่มอภิปราย
8. ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้เรียน
9. จับคู่การสอนแก่บุคคลหรือกลุ่ม
10. มอบงานให้กับผู้เรียน แนะนำและสอนผู้มาใหม่
11. ทดสอบความรู้ผู้เรียน
12. หาวิทยากรหรือผู้ชำนาญการมาประจำวิชา หรือให้ความรู้พิเศษในบางครั้ง
13. หาแหล่งที่จะฝึกงานในวิชาที่ทำได้
14. พาไปทัศนศึกษาหรือดูแหล่งความรู้
15. จัดหาผู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ (ที่เกี่ยวข้องมาแนะนำ)
16. จัดทำข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชานั้น ๆ

รูปแบบการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2531 : 20 - 22) ได้รวบรวมและนำเสนอ ข้อมูลในการที่จะให้เยาวชนคนไทยสมประสงค์ในการพัฒนาอาชีพนั้น ได้พิจารณากันหลายรูปแบบ ด้านการศึกษานั้น ได้มีแนวคิดและทางปฏิบัติว่าจำเป็นต้องผสมกลมกลืนกันระหว่างการศึกษา กับการทำงาน แม้ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ก็ได้ชี้แนะวิธีการไว้หลายรูปแบบ เช่น

1. จัดและขยายการศึกษาต่อเนื่องในรูปของเรียนไปทำงานไป (Concurrent Schooling and Part-Time Job) โดยจะต้องยกระดับงานของนักเรียนให้ดีขึ้น รวมไปถึง

โอกาสที่จะก้าวหน้าในงานนั้น ๆ พร้อมด้วยโครงการร่วมที่จะสอน เจตคติและทักษะต่อการ ทำงานขั้นพื้นฐาน ซึ่งอาจจะสอนโดยผู้ชำนาญในสถานประกอบการ หรือจากนักการศึกษาที่ โรงเรียน รูปแบบนี้มีจุดอ่อนที่ว่า การเรียนและการทำงานต่างก็เป็นคู่แข่งที่จะดึงเอาเวลาและ พลังการเรียนของนักเรียนเข้าด้วยกัน

2. ใช้การฝึกงานและฝึกหัดในระหว่างการทำงาน เป็นวิธีการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ โรงเรียนสอนแต่เพียงการศึกษาสามัญ ผู้ปฏิบัติจะเข้าทำงานตำแหน่งใด ก็มีการฝึกหัดงานใน ตำแหน่งนั้น วิธีนี้เป็นวิธีที่ปฏิบัติมาแล้ว วิธีนี้อาจช่วยลดเวลาในการศึกษาลง แต่ก็ยังมีปัญหาด้าน การเชื่อมต่อกันระหว่างการเรียนรู้กับการทำงาน

3. จัดบูรณาการการเรียนและการทำงานในสองปีสุดท้ายของระบบการศึกษาให้ผู้เรียน แต่ละคน โดยเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน เจตคติต่องาน งานอาชีพพระดับดาว ตลอดจนพัฒนา ทักษะให้พอสมควร การบูรณาการนี้ควรที่จะจัดให้เป็นระบบการเรียนที่มีประสิทธิภาพ รูปแบบนี้ดู จะเป็นรูปแบบที่ประหยัดทั้งเวลา พูน แรงงาน

การจัดบูรณาการการเรียน และการทำงานเข้าด้วยกันนั้น สามารถทำได้ตั้งแต่วิทยาลัย ระดับ ประถมศึกษา โดยเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 เป็นสองปีสุดท้าย และระดับการ ศึกษาภาคบังคับ ถึงแม้จะมีเสียงคัดค้านว่าให้เด็กระดับนี้ทำงานเร็วเกินไปเป็นการผิดกฎหมาย แรงงาน แต่ในทางการศึกษานั้น เห็นว่าประสบการณ์งานตั้งแต่ยังเล็กนั้น เป็นตัวกำหนดเจตคติ พื้นฐานต่อการทำงาน และมีอิทธิพลต่อกระบวนแบบของการทำงานตลอดชีวิต การบูรณาการเอา ประสบการณ์งานเข้าไปในชีวิตของนักเรียนนั้น จะช่วยให้เด็กมีโอกาสค้นพบความสัมพันธ์ระหว่าง การเรียนและการทำงานเป็นอย่างดี และยังเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้มีประสบการณ์งานที่ไม่ ต้องใช้ทักษะแต่อย่างใด การจะดำเนินการตามโครงการดังกล่าวนี้ได้ ต้องอาศัยนักการศึกษาที่มี ประสบการณ์และมีความชำนาญมากพอสมควร

การบูรณาการเอาประสบการณ์งานเข้าไปในชีวิตของนักเรียนนั้น ได้มีแนวคิดหลาย รูปแบบ รูปแบบหนึ่งคือ การจัดสามัญศึกษาให้มีบูรณงาน ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษว่า "work - oriented General Education" โดยจัดหลักสูตรสามัญศึกษาให้ผสมผสานกับงาน และมี องค์ประกอบของงาน 5 ประการที่จะเป็นตัวผสมผสาน คือ

1. โครงการประสบการณ์ในการทำงาน เป็นการเน้นโครงการแบบ "ทำด้วยตัวเอง" เช่น งานไม้ งานกระดาษ งานครัว งานบ้าน งานเกษตร เป็นต้น โครงการดังกล่าวนี้ไม่ควรจัดเป็นแบบการเรียนรู้ แต่จัดเป็นการทำงาน เป็นการสร้างนิสัยในการทำงาน

2. การสำรวจอาชีพ เป็นการเน้นอาชีพในท้องถิ่น พาเด็กไปดูการทำงาน ทำสวน ทำไร่ อุตสาหกรรมในท้องถิ่น ร้านค้า สถานที่ราชการ เข้าหลักที่ว่าพยายามให้เด็กสร้างเอกลักษณ์กับคนที่มีอาชีพที่ตนสนใจ

3. ประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นการเน้นการส่งเสริมด้านเจตคติในการวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาในการทำงาน และให้มีน้ำใจด้านนวัตกรรม กล่าวคือ เน้นถึงวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยใช้คำขวัญที่สำคัญ เช่น "ใหม่เสมอ" "แปลกเสมอ" เป็นการสนับสนุนให้เด็กทำงานใหม่ ๆ แปลก ๆ ตัวอย่างเช่น บล็อกผักแบบใหม่ เลี้ยงไก่แบบใหม่ เป็นต้น

4. การจัดการขนาดย่อม เป็นการเน้นการจัดการตั้งแต่เด็ก ๆ อีกทั้งรู้หน้าที่การรับผิดชอบ การวางแผน การแบ่งงาน จนครบวงจร ให้เด็กจัดการงานบ้าน งานฟาร์ม งานร้านค้า ขนาดย่อม งานบริการ และงานสหกรณ์ เป็นต้น นับว่าเป็นการสร้างนิสัยการทำงาน ธุรกิจขนาดย่อมให้แก่เด็ก เมื่อโตขึ้นจะสามารถร่วมมือกันจัดการธุรกิจขนาดย่อมได้

5. นวัตกรรม มีลักษณะคล้าย ๆ ประสิทธิภาพของการทำงาน แต่การสอนเป็นการเน้นให้เห็นประวัติของการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการ เช่น วิวัฒนาการของเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม กายภาพ และชีวภาพ อาทิ วิวัฒนาการของการวัดเวลา วิวัฒนาการของการเลี้ยงปลา และการผสมเทียม เป็นต้น

รูปแบบการผสมผสานการศึกษากับการพัฒนาอาชีพอีกแบบหนึ่ง เป็นรูปแบบที่กำหนดการเรียนการสอนเป็นขั้น ๆ รวม 4 ขั้น คือ

1. ขั้นสร้างความตระหนักรู้ในอาชีพให้แก่ตนเอง
2. ขั้นสำรวจอาชีพหรือสำรวจโลกแห่งงาน รวมไปถึงการมีประสบการณ์ในการทำงาน
3. ขั้นการเตรียมเข้างาน เป็นการสร้างทักษะในการทำงานต่าง ๆ ตามที่ตนเองสนใจ
4. ขั้นดำเนินการและ เป็นขั้นที่ผูกพันต่อการทำงาน

สองขั้นแรกของรูปแบบนี้ สามารถนำไปใช้ได้กับการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ แล้วมิได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาได้ อีกรูปแบบหนึ่งเป็นการศึกษาและฝึกอบรมในท้องถิ่น คือ ใช้สถานศึกษาในท้องถิ่น ใช้ผู้ชำนาญการในท้องถิ่นเป็นผู้ฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นคนในท้องถิ่นเกือบทั้งสิ้น ผู้ศึกษาสำเร็จแล้วอาจจะเป็นผู้จ้างอยู่ในสถานประกอบการที่ฝึกอบรมต่อไป หรืออาจจะแยกตัวออกมาประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่นก็ได้ ดังที่ปฏิบัติในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน การกำหนดรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมแก่การฝึกอบรมเยาวชนไทย นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงควรที่จะได้มีการศึกษานส่วนของการเรียนการสอนวิชาอาชีพต่อไป

ความสำคัญของการสอนวิชาอาชีพ

ปัจจุบันผู้ที่จบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำได้ทวีจำนวนมากขึ้น นับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ถ้าปล่อยไว้ให้การว่างงานยังคงมีต่อไป ก็จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะนอกจากจะเป็นการสูญเสียทางการศึกษาแล้ว ยังเป็นการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่ตรงกับความต้องการในการพัฒนาประเทศอีกด้วย ดังนั้นทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล เอกชน จะต้องร่วมมือกันในการลดการว่างงานให้เหลือน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนของชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการว่างงานดังกล่าว จึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเป็นอย่างมาก (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. 2536 : 11) นอกจากนี้ยังมีแนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการสอนวิชาอาชีพจากหลายทัศนะดังนี้

ก้อ สวัสดิพิณชัย (2521 : 28 - 29) กล่าวถึงกรนาวิชาอาชีพเข้าไปสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาว่า วิชาอาชีพถือว่าเป็นวิชาที่มีศักดิ์ศรีมิได้แตกต่างไปจากวิชาสามัญ เพราะถ้าจะออกไปประกอบอาชีพก็สามารถทำได้ ความรู้ทางทฤษฎีทางอาชีพนั้นเรียนไม่กี่ชั่วโมงก็เข้าไปประกอบอาชีพได้ ส่วนความชำนาญนั้นจะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า

สารท ข บั วศร (2521 : 5 - 9) ได้กล่าวว่ การศีกษาเพื่องานอาชีพ หมายถึง การศีกษาที่เตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระและอาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องการใช้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ และสลับซับซ้อนตามความต้องการของผู้เรียน การเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมทางอาชีพนี้จะต้องมีขั้นตอนและคำนึงถึงความแตกต่างในด้านวัยวุฒิ พื้นความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจ

พนัส หันนาคินทร์ (2521 : 93 - 94) ได้กล่าวถึงว่ความสำคัญของเด็กในระดับมัธยมศึกษาว่าอยู่ในภาวะที่เข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาว มีกำลังร่างกายแข็งแรง มีความเจริญทางสมองเกือบถึงขีดสุด และพร้อมที่จะเป็นกำลังของชาติในระยะเวลายาวนานนัก ดังนั้นการให้การศีกษาในระดับมัธยมศึกษา จึงควรเป็นการศีกษาที่มุ่งจัดให้นักเรียนได้ศีกษาทั้งวิชาการและวิชาอาชีพ เพื่อเป็นรากฐานในการประกอบอาชีพตามสมควรแก่อัธภาพ

ลาวัญญ์ ฤนามจันทร์ (2526 : 15 - 16) ได้แสดงทัศนะว่ การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพ เป็นสิ่งที่มีว่ความสำคัญมาก การศีกษาทุกระดับจะต้องสอดแทรกวิชาอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ วิธีการเตรียมตัวผู้เรียนเพื่ออาชีพนั้น จะต้องคำนึงถึงความรู้และความถนัดส่วนตัว และเนื่องจากอาชีพที่มีอยู่จำกัด การปลูกฝังวิชาอาชีพอย่างเดียวยังไม่เป็นที่มั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ เพราะฉะนั้นโรงเรียนควรสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนด้วยตนเอง เพื่อแสวงหาความรู้สำหรับประกอบอาชีพอื่น ๆ ในสังคมต่อไป

จากทัศนะของนักการศึกษาที่กล่าวมานี้ ชี้ให้เห็นว่วิชาอาชีพเป็นวิชาที่มีว่ความสำคัญยิ่ง กับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน หากไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนอย่างจริงจังแล้ว ปัญหาเรียนจบแล้วไม่มีงานทำก็จะเกิดขึ้นกับสังคมไทยต่อไป ดังนั้นจึงมีความจำ เป็นที่จะต้องจัดการศีกษาวิชาอาชีพให้กับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีวิชาอาชีพติดตัวตามควรแก่วัย พอที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและท้องถิ่นไปสู่การมีงานทำได้ ในอนาคต (กองวิจัยทางการศีกษา กรมวิชาการ, 2533 : 9)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ

การจัดแผนการเรียน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 (2536 : 13 - 14) พบว่า

1. การจัดแผนการเรียน เรียงตามลำดับคือ

1.1 โรงเรียนส่วนใหญ่จัดแผนการเรียนตามความพร้อมของโรงเรียนมากกว่าการจัดตามความต้องการของนักเรียน

1.2 การจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพ ส่วนใหญ่ใช้สถานฝึกงานของโรงเรียนมากกว่าส่งนักเรียนไปเรียนและหรือฝึกงานที่สถานฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของโรงเรียน เรียงตามลำดับคือ

2.1 โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านอาชีพโดยตรง

2.2 ขาดโรงฝึกงาน วัสดุและอุปกรณ์

2.3 ขาดเอกสารหลักสูตรและคู่มือต่าง ๆ

2.4 การเชิญวิทยากรมาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่ในระดับน้อย

2.5 การพานักเรียนไปดูงานด้านอาชีพในท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย

2.6 ความไม่เหมาะสมของจำนวนนักเรียนต่ออุปกรณ์ เครื่องมือ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานนอกโรงเรียน เรียงตามลำดับคือ

3.1 สถานฝึกงานอาชีพอยู่ไกลจากโรงเรียน จึงไม่สะดวกที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน

3.2 เจ้าของสถานฝึกงานอาชีพไม่เต็มใจรับนักเรียนไปฝึกงานและที่รับได้ก็รับในจำนวนจำกัด

3.3 ครูไม่สะดวกที่จะไปนิเทศก์ควบคุม และประเมินผลการฝึกงานของนักเรียนที่สถานฝึกงาน เนื่องจากอยู่ไกลและไม่มียงบประมาณพอ

3.4 เจ้าของสถานฝึกงานไม่มีเจ้าหน้าที่หรือมีเวลาพอที่จะดูแลนักเรียนฝึกงาน

3.5 จังหวัดไม่รวบรวมและประกาศรายชื่อสถานฝึกงานอาชีพให้โรงเรียนทราบ

จากการศึกษางานวิจัย การพัฒนาการศึกษาวิชาอาชีพในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน (2531 : 43) สรุปปัญหาและอุปสรรคจากการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของกรมสามัญศึกษาร่วมกันพบว่า

1. ด้านบุคลากร ขาดบุคลากรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่ตรงกับแผนการเรียนวิชาอาชีพที่โรงเรียนเปิดสอน
 2. ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ อาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อม ทำให้ไม่สามารถเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้กว้างขวางตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการ
 3. ด้านเจตคติของผู้ปกครองและนักเรียนมุ่งเน้นด้านการเรียนเพื่อเรียนต่อ จึงไม่นิยมให้เรียนวิชาอาชีพ
 4. การใช้ศูนย์ฝึกอาชีพยังทำได้ในขอบเขตจำกัด และยังต้องปรับระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น
 5. การจัดการเรียนการสอนยังมีปัญหาด้านจำนวนคาบเวลาเรียนที่นักเรียนต้องเรียนหนักมาก และครูต้องสอนหลายวิชาและสอนหลายคาบ ทำให้การเรียนการสอนขาดคุณภาพเท่าที่ควร
- นอกจากนี้ โสภณา ตาแก้ว (2536 : 36 - 37) ได้กล่าวถึงปัญหาประการหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพได้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร คือ ปัญหาด้านบุคลากร เช่น อัตราครูไม่เพียงพอ ครูวิชาอาชีพที่จบสาขาวิชาอาชีพที่เปิดสอนโดยตรงไม่มี ครูผู้สอนไม่มีความรู้และทักษะเพียงพอ ครูทำแผนการสอนไม่เป็น ครูรู้แต่ภาคทฤษฎีไม่สามารถปฏิบัติได้ นอกจากนี้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหลายแห่ง อาจจะมีปัญหาอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญงานด้านวิชาอาชีพ เท่ากับวิชาสามัญ หัวหน้าหมวดวิชาหรือครูผู้สอนวิชาอาชีพขาดทักษะในงานอาชีพที่สอน ขาดความรู้ ความเข้าใจ และโลกทัศน์เกี่ยวกับวงการอาชีพ ทำให้ไม่รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์ (2536 : 20) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัศึกษานั้น มีส่วนน้อยที่สามารถจัดการได้ประสบความสำเร็จ คือ นอกจากจะสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในโรงเรียนแล้ว ยังสอนให้นักเรียนรู้จักกระบวนการผลิตและช่วย

บลูกฟังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนอีกด้วย แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้เป็นไปตามลักษณะดังกล่าวนี้ เนื่องจากมีปัญหาทางด้านงบประมาณบ้าง วัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอนมีน้อย โรงฝึกงานและอัตรากำลังครูไม่เพียงพอ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

การดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปัญหาส่วนใหญ่คือตัวครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนมีได้จบทางสายอาชีพ และครูต้องสอนทั้งระดับประถมและมัธยม ซึ่งสอนนานหลายวิชานานขณะเดียวกัน ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของครูผู้สอนวิชาอาชีพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 (2536 : 141 – 148) พบว่า การวางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพควรพิจารณาส่วนประกอบสำคัญตามลำดับคือ

1. ความพร้อมของโรงเรียน
2. ความสนใจและความต้องการของนักเรียน
3. ความต้องการแรงงานของวิชาอาชีพในท้องถิ่น
4. ความต้องการของผู้ปกครอง
5. ความเห็นชอบของคณะกรรมการในโรงเรียน

นอกจากนี้ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ยังพบสภาพปัญหาด้านความพร้อมของตัวครูผู้สอน ซึ่งตัวครูไม่มีความรู้ในกลุ่มวิชาอาชีพที่สอน ไม่เข้าใจวิธีการวัดผลประเมินผลวิชาอาชีพ ซึ่งครูแต่ละคนจะมีความพร้อมในการเปิดสอนวิชาอาชีพในแต่ละกลุ่มวิชาไม่เท่ากันในปัจจุบัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนจะยึดความพร้อมของครูมากกว่าการคำนึงถึงส่วนประกอบที่สำคัญข้างต้น ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูในด้านต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะดำเนินการจัดการสอนวิชาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การพัฒนาบุคลากรผู้สอนวิชาชีพ

การพัฒนาบุคลากรผู้สอนวิชาชีพ มีแนวทางทำได้ในหลายด้าน ดังที่นักวิชาการหลายท่านตอบนี้ได้ให้ความคิดเห็นไว้

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ สืบเนื่องมาจากการบริหารงานใบสู่การปฏิบัติงาน ซึ่ง พันสัทนาคินทร์ (2534 : 5) กล่าวว่า การบริหารงานเป็นการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง เพราะเมื่อมีการทำงาน ปัญหาและความต้องการก็ย่อมเกิดขึ้น ตัวแปรที่สำคัญและเป็นองค์ประกอบในการบริหารงานทุกชนิดนั้น วิทยุณ สาธร (2517 : 3 - 5) ประกอบด้วย 4 อย่าง หรือ 4 M's คือ

1. คน (Man)
2. เงินและทุน (Money)
3. วัสดุ อุปกรณ์ (Material)
4. การจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร (Management)

วิชัย แหวนเพชร (2532 : 39) ได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา
อุตสาหกรรมศึกษา โดยเน้นการพัฒนาคนหรือบุคลากร คือ

1. ส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. ส่งเสริมให้ศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ
3. ส่งเข้าอบรม/ฝึกงานในสถานประกอบการ
4. จัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่
5. สร้างโครงการร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งด้านการ เชิญมาเป็นวิทยากรและ

ให้ครูอาจารย์ไปศึกษาดูงาน และให้นักศึกษาฝึกงานด้วย

เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของบุคลากรผู้สอนวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงได้
แบ่งความต้องการออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการสอนวิชาชีพ การเรียนการสอนอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพที่ดีนั้น พงศ์
พรดาล (2531 : 107) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเน้นในการปฏิบัติการสอน ซึ่งประกอบด้วย
3 ลักษณะ คือ

1. สภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทดลอง และโรงฝึกงาน
2. เครื่องมืออุปกรณ์ วัสดุ
3. ครูผู้สอน

สุรกร ศรีแสน (2530 : 238) ได้เสนอวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนผู้ใหญ่ว่า
ศึกษาวิธีสอนแบบต่าง ๆ จากครูด้วยกัน จากการสังเกตการสอน สัมมนาการสอนแบบใหม่ ๆ
จากนิตยสาร และผลงานการวิจัยด้านการศึกษาผู้ใหญ่ พยายามทดลองการสอนโดยใช้เทคนิค
ใหม่ ๆ เช่น การทัศนศึกษา การใช้กรณีตัวอย่าง การระดมพลังสมอง เป็นต้น

วิชัย แหวนเพชร (2530 : 155) กล่าวสรุปได้ว่า ภารกิจของครูช่างเมื่อจะทำการ
สอนนั้นจะต้องมีภารกิจดังนี้คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) กำหนดเนื้อหา 3) วางแผน
ประสบการณ์ 4) กำหนดประสบการณ์ 5) เลือกวัสดุ/สื่อ 6) ทดลองก่อนสอนจริง แล้ว
ปฏิบัติการสอน 7) ประเมินผล นอกจากนี้ยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เทคนิควิธีสอนช่าง
ที่ดีนั้นควรมี 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นการสร้างแรงบันดาลใจ 2) ขั้นให้ข้อมูลหรือหาเนื้อหา 3) ขั้น

ให้ทดลองหรือปฏิบัติตามความรู้ที่ได้รับมา และ 4) ขั้นตอนตรวจสอบว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้องหรือบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่

2. ด้านการแนะแนวอาชีพ สมพิศ เจริญทอง (2533 : 128) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของกระบวนการแนะแนว จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการแนะแนวการศึกษาด้านอาชีพในแต่ละศูนย์ให้มีมาตรฐาน ซึ่งนอกจากให้บริการแนะแนวทางการศึกษาและการหางานทำแล้ว ควรให้บริการข่าวสารข้อมูลทางอาชีพที่เป็นปัจจัยต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง ทั้งควรมีการปฏิบัติงาน ด้านการวิเคราะห์ และติดตามผล ด้านความต้องการของภาคเอกชน และการมีงานทำของผู้จบการศึกษอาบรรม เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและควรจัดให้มีการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการดำเนินงาน โดยส่วนกลางเป็นผู้ประสานงาน เช่น ให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการติดต่อประสานงาน วิรัช ศรีทอง (2534 : 31) ได้ให้ความหมายการประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การจัดทำให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การประสานงานเป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติการต่าง ๆ ให้ผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดผลดีมากที่สุด การประสานงานนั้นจะเกี่ยวข้องกับการประสานงานการปฏิบัติงาน การประสานงานเป้าหมายและกระบวนการปฏิบัติงาน การประสานงานทรัพยากรและงบประมาณ การประสานงานบุคคล รวมทั้งการประสานงานภายในองค์การของเรากับภายนอกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ประเสริฐ บุญท้าว (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินการในโรงเรียนนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมความพร้อมให้กับผู้สอนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดกระบวนการ

เรียนการสอน การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมแนะแนวและนักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง
ค่อนข้างน้อย มีปัญหาการสอนด้านงานอาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดวิชาเลือก
และการประเมินผลการเรียน

รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ และคนอื่น ๆ (2533 : 56 – 69) ได้ทำการศึกษาสภาพ
เบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน โครงการนําร่องขยายการศึกษามาคับังคับต่อ
จากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี โดยศึกษากับโรงเรียนที่ดำเนินการตั้งแต่ 22 พฤษภาคม
2533 การศึกษาค้นคว้าพบว่า โรงเรียนที่เปิดขยายการศึกษามาคับังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี
พบปัญหาในเรื่องหลักสูตร และความชำนาญการของครูผู้สอน

สมพล หะวารี (2534 : 79 – 97) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาของโครงการขยาย
โอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา พบว่า ด้านสภาพปัญหาของ
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีปัญหามากที่สุดคือ อุปกรณ์การสอนและสื่อการสอนวิชาชีพ
ขาดแคลน งบประมาณที่ทางราชการจัดให้ไม่เพียงพอ และได้รับล่าช้า โรงเรียนขาดแคลน
เงินทุนในการจัดซื้อวัสดุการเรียน หรือวัสดุฝึกงานให้แก่ผู้เรียน

อานวย เอกฐิน (2534 : 90) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน
ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 สรุปได้ว่า มาตรการบริหารหลักสูตร
และแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีปัญหามากที่สุด คือ การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน
แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาวิชาชีพให้เด็กเรียนที่บ้าน และจากแบบสอบถามปลายเปิด มี
ข้อเสนอเกี่ยวกับการนํางานอาชีพที่ปฏิบัติอยู่ที่บ้านมาเทียบเป็นหน่วยการเรียน ผู้บริหารและครู
ให้ความคิดเห็นว่า ครูยังติดนิสัยการสอนในห้องเรียนไม่เปิดกว้างในการสร้างผลงานที่บ้านและ
ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการทุ่มเทกำลังกายกำลังใจให้เด็กได้ฝึกอาชีพอย่างแท้จริง เพื่อมี
รายได้ระหว่างเรียน เพราะโอกาสที่เด็กจะเรียนสูงกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว ฉะนั้นเรียนแล้วต้องได้รับ
ประโยชน์ สามารถประกอบอาชีพทันท้องถิ่นได้ด้วย และโรงเรียนที่เปิดสอนขยายโอกาสทาง
การศึกษานั้นเป็นโรงเรียนที่ห่างไกล สภาพแห้งแล้งกันดาร ส่วนใหญ่ห่างไกลจากตัวอำเภอและ
จังหวัด

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 7) ได้ทำการวิจัยเรื่องรายงานผลการศึกษาศาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโรงเรียนประสบปัญหาครูมีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอาชีพ

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 (2535 : 29 - 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 พบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดครูผู้สอน
2. ด้านการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า มีการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมครูผู้สอนจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 1-5 ครั้ง ซึ่งส่งผลให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนตามหลักสูตร
3. ด้านวิชาการ ขาดครูผู้สอนในกลุ่มวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาการงานอาชีพ
4. ด้านการนิเทศการสอน ศึกษานิเทศก์มีการสนับสนุนด้านการนิเทศการเรียนการสอนน้อย

สมาใจ ขมวิจิตร (2536 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในโครงการ ผู้บริหารและครูเห็นว่าการติดต่อประสานงานในระดับจังหวัดมีน้อย ด้านบุคลากร จัดครูเข้าสอนตามรายวิชาที่มีประสบการณ์และความสนใจ มีปัญหาขาดแคลนครู วิชาเอกวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพ ด้านวิชาการมีการปรึกษาและรับการนิเทศจากบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด การจัดสรรงบประมาณได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่เพียงพอและล่าช้า ไร้ประสิทธิภาพ วัสดุของเดิมที่มีอยู่แล้วแต่ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน
2. การจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการ โรงเรียนได้รับเอกสารการเรียนการสอนตรงตามความต้องการแต่จะไม่เพียงพอ ครูยังมีปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจระเบียบการวัดและ

ประเมินผล ด้านบุคลากร จัดครูเข้าสอนตามวุฒิทางการศึกษา ครูเกือบทุกคนเห็นว่าการครูสอนระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น ด้านงบประมาณได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่เพียงพอและล่าช้า ด้านอาคารสถานที่ อาคารเรียนไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ห้องทดลองและห้องฝึกงานไม่เพียงพอ

สุพิน ไชยเจริญ (2536 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา นั้นมีปัญหามิติดต่อบริษัทงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดครูเข้าสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรายวิชาที่มีประสบการณ์และความสนใจงบประมาณได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่เพียงพอและล่าช้า โรงเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ และยังใช้ของเดิมที่มีอยู่ ห้องเรียนไม่เพียงพอ

2. ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนขยายโอกาสทุกโรงเรียนได้เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น จัดสอนโดยเน้นกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อาชีพ รายวิชาที่ครูไม่ทราบวัตถุประสงค์มากที่สุดคือ วิชาเลือกเสรี วิชาบุคลากรในการจัดการสอนวิชาชีพ ขาดสถานประกอบการในท้องถิ่น ขาดครูวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ครูไม่มีความเข้าใจระเบียบวิธีการวัดผล

ไพฑูริย์ เดชคำภู (2536 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษานั้น การประสานกับหน่วยงานอื่นทำได้น้อย หน่วยงานที่รับผิดชอบยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการซึ่งทำให้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะครูสอนวิชาชีพ ในด้านวิชาการโรงเรียนจัดหลักสูตรและสอนในรูปแบบปกติ ครูได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการและศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่น ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์จังหวัด งบประมาณส่วนใหญ่ได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ยังไม่เพียงพอ ล่าช้า ปัจจุบันอาคารสถานที่เพียงพอ แต่จะมีปัญหาในการศึกษาต่อไป

2. ผู้ปกครองแสดงความเห็นว่าถ้าโรงเรียนเก็บค่าบำรุงการศึกษาหรือโรงเรียนประถมศึกษาไม่เปิดสอนมัธยมศึกษาจะไม่ส่งลูกเรียน เพราะฐานะยากจนและโรงเรียนอยู่ไกล ผู้ปกครอง ต้องการให้ลูกเรียนวิชาอาชีพ มีความมั่นใจและเห็นด้วยที่จะให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งช่วยให้โอกาสทางการศึกษาอย่างมากแก่ชนบท

3. นักเรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ดีและต้องการเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่พร้อมกว่า แต่ที่ต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและเรียนต่อในระดับสูง มีความมั่นใจว่าจะเรียนจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 แน่แน่นอน และความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพรับราชการและเกษตรกรรม ตามลำดับ

ยุวดา หาราชกุล (2536 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานในภาคใต้ว่า

ด้านการวางแผนดำเนินการและการประสานงาน ผู้บริหารและครูเห็นว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีการเตรียมการด้านบุคลากร โดยจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก ตามรายวิชาที่มีประสบการณ์และตามความสนใจ แต่มีปัญหามาด้านการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านงานวิชาการ มีการบริหารหรือร่วมกับโรงเรียน กรมสามัญศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนยังเป็นแบบเดิม การจัดสรรทรัพยากรได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งไม่เพียงพอและล่าช้า

ด้านการจัดบุคลากร ขาดแคลนครูเอกวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิชาอาชีพ ครูขาดความรู้ความชำนาญและไม่มีเวลาผลิตสื่อ วัสดุ แก้อั้วของนักเรียน อาคารเรียน ห้องเรียนไม่เพียงพอและชำรุด วัสดุครุภัณฑ์ส่วนใหญ่ง่ายใช้ของเดิมและได้รับจัดสรรใหม่บางส่วน ซึ่งล่าช้าและบางอย่างไม่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน

สุดสงวน เลิศล้ำ (2537 : 102) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยในส่วนองมาตรการด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีครูสอน

วิชาชีพไม่ตรงตามรายวิชาที่สอน ผู้บริหารไม่สามารถจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามวิชาเอกและวิชา
 โทที่เรียนมา และสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากคือ โรงเรียนขาดแคลนห้องเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติ
 งาน สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่มีบางอย่างมีคุณภาพไม่เหมาะสม มีหนังสือไม่เพียงพอ
 ต่อการค้นคว้าและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานที่จะซื้อหนังสือ เอกสาร
 สิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุด โรงเรียนได้นำนักเรียนไปศึกษาหาความรู้ และฝึกปฏิบัติงานน้อย เพราะใน
 ห้องเรียนมีสถานประกอบการน้อย และบางท้องถิ่นไม่มีเลย และไม่มีครูผู้สอนที่มีวุฒิตรงตามวิชาที่
 สอน สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นในการเป็น
 วิทยากรพิเศษ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คลินตัน (Clinton, 1966 : 1683-A) ได้ศึกษาปัญหาของครูใหม่ที่จะสำเร็จการศึกษา
 จากมหาวิทยาลัยรัฐเท็กซัส เพื่อที่จะหาองค์ประกอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาของครูใหม่
 กับโครงการฝึกหัดครู โดยสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 100 คน สรุปปัญหาที่สำคัญได้ 8
 ประการ คือ

1. ได้รับความรู้ในเรื่องการใช้อุปกรณ์การสอนน้อย
2. มีเวลาไม่พอสำหรับการวางแผนปรับปรุงทางด้านการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ด้านอื่น
 ไม่ได้ผลเต็มที่
3. มีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย วิธีดำเนินการ รัชฎาการศึกษา และจุดมุ่งหมายของ
 โรงเรียนน้อยไป
4. มีปัญหาในการทำงานร่วมกับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน
5. ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากเกินไป
6. ได้สอนวิชาที่ไม่ถนัด
7. มีความรู้ในการติดต่อกับผู้ปกครอง และมีบทบาทต่อสาธารณชนไม่เพียงพอ
8. มีปัญหาวางแผนเรื่องการบริหารงานภายในโรงเรียน

กัสโลว์ (Kaslow, 1969 : 1119-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการจัดตั้งเสริมครูประจำการ พบว่า จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์ กระบวนการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา

อันรูห์ และเทอร์เนอร์ (Unruh and Turner, 1970 : 159 - 161) ได้กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของครูว่า มีสาเหตุเกิดจากบุคลิกภาพของครู เช่น ครูมีความตึงเครียด สุขภาพไม่ดี ครูไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ครูยึดถือตนเองมากเกินไป ฐานะทางการเงินไม่ดี ขาดรายได้ค่าจ้าง ขาดความสามัคคีในหมู่คณะ เข้ากับเพื่อนไม่ได้ ครูขาดสื่อการเรียนการสอน ขาดผู้นำที่มีคุณธรรม ขาดการช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์และครูใหญ่เท่าที่ควร ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมีส่วนทำให้ขวัญและกำลังใจของครูตกต่ำ เป็นผลกระทบทำให้คุณภาพทางการศึกษาลดลงไปด้วย

เพอวิส (Purvis, 1980 : 163 - 175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่า การที่ครูมีเอกสารการสอนอยู่แล้ว ทำให้ครูไม่ชวนชวนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่รู้จักกว้าง ส่วนสื่อการเรียนใช้สื่อผสมประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้ เป็นสาเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดนี้ สรุปได้ว่า ปัญหาในการสอนวิชาอาชีพของครูมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ นอกจากนี้แล้วปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขาดแคลนครูผู้สอนวิชาอาชีพ ความชำนาญการของครูผู้สอนวิชาอาชีพ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาอาชีพ และขาดแคลนสถานที่ฝึกปฏิบัติงานวิชาอาชีพ เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานของครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน
7. ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนในหัวข้อของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 44 โรงเรียน ซึ่งทำการสอนในปีการศึกษา 2539 จำนวน 227 คน ดังมีรายละเอียดในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามโรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	ประชากร
1.	วัดชัยมงคล	5
2.	รุ่งเรืองอุปถัมภ์	5
3.	วิจิตรวิทยา	4
4.	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	6
5.	สุวิทย์เสรีอนุสรณ์	2
6.	ไทยนิยมสงเคราะห์	7

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	ประชากร
7.	สายไหม	8
8.	วัดหนองใหญ่	6
9.	เคหะทุ่งสองห้องวิทยา 1	6
10.	การเคหะท่าทราย	7
11.	ประชานิเวศน์	7
12.	สามแยกคลองหล่อแหล	5
13.	วัดเสด็จนัทร	7
14.	วัดอ่างแก้ว	3
15.	คลองหนองใหญ่	6
16.	วัดบางกระดี่	4
17.	พระยามนธราธุราชศรีพิจิตร	6
18.	วัดโพธิ์ทอง	5
19.	วัดนางรม	4
20.	วัดบูรณาวาส	5
21.	บางชัน	6
22.	วัดคูบอน	8
23.	สุเหร่าทรายกองดิน	4
24.	วัดราชโกลา	4
25.	วัดสามง่าม	21
26.	วัดลาด้อยตั่ง	7
27.	วัดราษฎร์บำรุง	5

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	ประชากร
28.	บ้านขุนประเทศ	2
29.	วิสุทธิศ	4
30.	วัดหัวกระบือ	2
31.	สุเหร่าแสนแสบ	6
32.	คลองกุ่ม	4
33.	อุดมรังสี	2
34.	วัดเวฬุวนาราม	2
35.	ประชากรหมู่วัดป่าพิญ	2
36.	บ้านบางกะปิ	7
37.	วัดสะแกงาม	2
38.	สามเสนนอก	5
39.	รัตนจินะอุทิศ	5
40.	วัดสังฆราชา	6
41.	วัดมัญฉัตติการาม	4
42.	วัดมะลิ	2
43.	วัดลาดพร้าว	3
44.	วัดทองเพลง	6
	รวม	227

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามมีลักษณะ เป็นคำถามแบบปิดรศกยให้ผู้ตอบ เลือกตอบตามที่กำหนดให้ในแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามแบบปลายเปิด ซึ่ง เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกเป็นเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ภูมิลำเนาการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึก อบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ ณ ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ ณ โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่ม วิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่าง เรียน มีลักษณะ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า รศกยให้ผู้ตอบบอกระดับปัญหา 5 ระดับ ดังนี้

มีปัญหามากที่สุด มีระดับ 5 คะแนน

มีปัญหามาก มีระดับ 4 คะแนน

มีปัญหามากกลาง มีระดับ 3 คะแนน

มีปัญหาน้อย มีระดับ 2 คะแนน

มีปัญหาน้อยที่สุด มีระดับ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบ เสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางในการ พัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ ณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในงานสอน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่ม วิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัยดังนี้คือ

1. ศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัย และตำราในวิชาต่าง ๆ เพื่อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหาด้านการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยความรู้จากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้าในข้อ 1 และคำแนะนำจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท สร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พร้อมกับแบบสอบถามปลายเปิดในตอนท้ายของแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อการปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน คือ ดร.พิชัย ไชยสงคราม คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี และนายสมชาติ เทศรัมย์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach, 1970 : 161) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97
6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นำส่งผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการส่งเรื่องต่อไปยังผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2540
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน ที่ละโรงเรียนจนครบจำนวน 227 ฉบับ โดยการนัดหมายเวลากับครูของแต่ละโรงเรียนเพื่อขอเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2540 ใช้เวลาเก็บข้อมูลทั้งหมด 35 วัน
3. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ เพื่อคัดเลือกรับที่สมบูรณ์ไว้เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 227 ฉบับ ทุกฉบับมีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้ทำการตัดทอนจำนวนลง และนำแบบสอบถามทุกฉบับมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของครูผู้สอนวิชาชีพ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ ณ ปัจจุบัน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอเป็นค่าร้อยละในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์ระดับปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพ อีกระหว่างเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดย

อาศัยเกณฑ์ประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนนตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) (ทูลี วังศรีรัตน์, 2530 : 85) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยรายการใดที่มีค่าระหว่าง 1.00 – 1.49 ถือว่ามีปัญหาน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยรายการใดที่มีค่าระหว่าง 1.50 – 2.49 ถือว่ามีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยรายการใดที่มีค่าระหว่าง 2.50 – 3.49 ถือว่ามีปัญหามากกลาง

ค่าเฉลี่ยรายการใดที่มีค่าระหว่าง 3.50 – 4.49 ถือว่ามีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยรายการใดที่มีค่าระหว่าง 4.50 – 5.00 ถือว่ามีปัญหามากที่สุด

3. เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ โดยใช้ค่าคะแนนที (t-test) เพื่อแสดงความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และค่าคะแนนเอฟ (F-test) เพื่อแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป และการทดสอบรายคู่โดยวิธีการของ นิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls' Method) หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดจะทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) เรียงลำดับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจากน้อยไปหามาก

การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC (Statistical Package for Social Science PC)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970 : 161) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 170 – 171) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S^2_i$ แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S^2_t แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

2.1.1 การแจกแจงความถี่

2.1.2 คำนวณค่าร้อยละ

2.1.3 ค่าเฉลี่ยของประชากร (ล้วน สายยศ และอังกฤษ สายยศ.

2531 : 59) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

2.1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ และอังกฤษ สายยศ.

2531 : 54) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

2.2.1 ในการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนน

เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้ t-test (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 36) ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s^2_1}{N_1} + \frac{s^2_2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของ
สองกลุ่มประชากร

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

s^2_1, s^2_2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

N_1, N_2 แทน ขนาดของกลุ่มประชากรกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

2.2.2 ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าสองกลุ่ม ใช้ F-Test (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95) ใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า
สองกลุ่ม

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ในกรณีวิเคราะห์ความแปรปรวนแล้วพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่าง
ของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ นิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2531 : 113) ใช้สูตร

$$W = q(\alpha ; r, df) \sqrt{\frac{MS_E}{\tilde{n}}}$$

เมื่อ W แทน ค่าวิกฤตของ Newman-Keuls

q แทน ค่าที่เปิดเผยได้จากตาราง Studentized Range Statistic

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากตาราง
วิเคราะห์ความแปรปรวน

$\tilde{n}$ แทน Harmonic Mean คำนวณได้จากสูตร

$$\tilde{n} = \frac{k}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \dots + \frac{1}{n_k}}$$

เมื่อ k แทน จำนวนกลุ่ม

$n_1, n_2 \dots n_k$ แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันและชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของปัญหา
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
q	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
df	แทน	ชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูผู้สอนวิชาอาชีพ นำเสนอเป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ จำแนกตามข้อมูลด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ ณ ปัจจุบัน ดังแสดงในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากร

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบทั้งหมด	227	100.0
1. เพศ		
1.1 ชาย	80	35.2
1.2 หญิง	147	64.8
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	23	10.1
2.2 30 - 40 ปี	114	50.2
2.3 สูงกว่า 40 ปี	90	39.6
3. สถานภาพการสมรส		
3.1 โสด	66	29.1
3.2 สมรส	161	70.9
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	24	10.6
4.2 ปริญญาตรีขึ้นไป	203	89.4

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบทั้งหมด	227	100.0
5. ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ		
5.1 ต่ำกว่า 2 ปี	58	25.6
5.2 2 - 4 ปี	98	43.2
5.3 สูงกว่า 4 ปี	71	31.3
6. ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ		
6.1 เคย	145	63.9
6.2 ไม่เคย	82	36.1
7. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน		
7.1 ขนาดเล็ก	14	6.2
7.2 ขนาดกลาง	115	50.7
7.3 ขนาดใหญ่	98	43.2

จากตาราง 4 แสดงข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 227 คน เป็นเพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2 และเพศหญิงจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 ในด้านอายุมีผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 อายุ 30-40 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 และอายุสูงกว่า 40 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 สำหรับสถานภาพการสมรส พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่เป็นรสด มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และที่สมรสแล้ว มีจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9 ในส่วนของวุฒิการศึกษา พบว่า มีผู้จบต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 89.4 สำหรับด้านประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพเป็นผู้มี

ประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ประสบการณ์ 2-4 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 และประสบการณ์สูงกว่า 4 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 สำหรับประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพนั้น พบว่า ผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมมีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 และไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ส่วนในด้านขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน พบว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในกลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน โดยรวมและรายกลุ่มวิชา แสดงดังตาราง 5 - 9 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ			ปานกลาง
1. กลุ่มวิชางานผลิต	3.13	.83	ปานกลาง
2. กลุ่มวิชางานบริการ	3.15	.84	ปานกลาง
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ	3.23	.84	ปานกลาง
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	3.18	.87	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.17	.79	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า ทุกกลุ่มวิชามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ได้แก่ กลุ่มวิชางานผลิต ($\bar{X} = 3.13$) กลุ่มวิชางานบริการ ($\bar{X} = 3.15$) กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 3.23$) และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ($\bar{X} = 3.18$)

ตาราง 6 ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานผลิต จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานผลิต</u>			
1. ครูผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมมาเพื่อสอนวิชาอาชีพ	3.23	1.24	ปานกลาง
2. ครูไม่ถนัดและไม่เคยสอนวิชางานผลิตมาก่อน	3.02	1.29	ปานกลาง
3. จำนวนคาบในการฝึกปฏิบัติมีน้อย	2.91	1.16	ปานกลาง
4. ขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านงานผลิต	3.35	1.34	ปานกลาง
5. ขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนเมื่อทำงานเสร็จแล้ว	3.25	1.28	ปานกลาง
6. ครูขาดเอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่จะช่วยในการสอนวิชางานผลิต	3.43	1.23	ปานกลาง
7. เครื่องมือที่จะให้นักเรียนฝึกงานมีไม่เพียงพอกับความต้องการ	3.56	1.20	มาก
8. โรงเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์สำหรับฝึกงานอาชีพ	3.25	1.25	ปานกลาง
9. ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนในวิชางานผลิต	2.93	1.17	ปานกลาง
10. สถานฝึกงานอาชีพไม่ให้ความร่วมมือเมื่อต้องการส่งนักเรียนไปฝึกอาชีพ	3.03	1.21	ปานกลาง
11. นักเรียนไม่มีความสนใจและความถนัดในการเรียนวิชางานผลิต	3.00	1.04	ปานกลาง
12. โรงเรียนเปิดสอนรายวิชางานผลิตไม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น	2.83	1.20	ปานกลาง
13. ครูขาดความรู้เบื้องต้นและการแนะแนวเกี่ยวกับการสอนงานผลิต	2.95	1.11	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
14. วิทยากรในห้องเรียนที่จะมาช่วยสอนวิชาอาชีพมีน้อย ไม่พอกับความต้องการ	3.29	1.22	ปานกลาง
15. ครูขาดความรู้และการแนะแนวเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล การสอนงานผลิต	2.85	1.11	ปานกลาง
รวม	3.13	.83	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานผลิต มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นปัญหามากคือ ข้อที่ว่า เครื่องมือที่จะให้นักเรียนฝึกงานไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.56$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่เป็นปัญหามานกลางคือ ข้อที่ว่า ครูขาดเอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่จะช่วยในการสอนวิชางานผลิต ($\bar{X} = 3.43$) ข้อที่ว่าขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านผลิต ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่ว่าวิทยากรในห้องเรียนที่จะมาช่วยสอนวิชาอาชีพมีน้อยไม่พอกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.29$) ข้อที่ว่าขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนเมื่อทำงานเสร็จแล้ว ($\bar{X} = 3.25$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์สำหรับฝึกงานอาชีพ ($\bar{X} = 3.25$) ข้อที่ว่า ครูผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมมาเพื่อสอนวิชาอาชีพ ($\bar{X} = 3.23$) ข้อที่ว่า สถานฝึกงานอาชีพไม่ให้ความร่วมมือเมื่อต้องการส่งนักเรียนไปฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 3.03$) ข้อที่ว่าครูไม่ถนัดและไม่เคยสอนวิชางานผลิตมาก่อน ($\bar{X} = 3.02$) ข้อที่ว่า นักเรียนไม่มีความสนใจและความถนัดในการเรียนวิชางานผลิต ($\bar{X} = 3.00$) ข้อที่ว่าครูขาด

ความรู้เบื้องต้นและการแนะแนวเกี่ยวกับการสอนงานผลิต ($\bar{X} = 2.95$) ข้อที่ว่า ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนในวิชางานผลิต ($\bar{X} = 2.93$) ข้อที่ว่า จำนวนคาบในการฝึกปฏิบัติมีน้อย ($\bar{X} = 2.91$) ข้อที่ว่า ครูขาดความรู้และการแนะแนวเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล การสอนงานผลิต ($\bar{X} = 2.85$) และข้อที่ว่าโรงเรียนเปิดสอนรายวิชางานผลิตไม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.83$)

ตาราง 7 ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานบริการ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานบริการ</u>			
1. ครูขาดความรู้และการแนะแนวในการสอนงานบริการ	2.99	1.16	ปานกลาง
2. ขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของงานบริการ	3.30	1.20	ปานกลาง
3. นักเรียนขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านงานบริการ	3.33	1.24	ปานกลาง
4. นักเรียนมีจำนวนคาบในการปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง	3.22	1.16	ปานกลาง
5. นักเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์ฝึกที่จำเป็น เช่น เครื่องพิมพ์ดีด	3.12	1.31	ปานกลาง
6. โรงฝึกงานของโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน	2.78	1.33	ปานกลาง
7. โรงเรียนไม่มีสถานฝึกงานใกล้โรงเรียน	3.48	1.23	ปานกลาง
8. ระยะเวลาที่นักเรียนฝึกปฏิบัติงานน้อยเกินไป	3.22	1.15	ปานกลาง
9. โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	3.28	1.21	ปานกลาง
10. ครูขาดแนวคิดพื้นฐานที่เป็นหลักในการสอนงานอาชีพ	2.90	1.13	ปานกลาง
11. ครูขาดความชำนาญในการสอนวิชางานบริการ	3.00	1.15	ปานกลาง
12. โรงเรียนขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านวิชาอาชีพโดยตรง	3.41	1.29	ปานกลาง
13. ครูขาดความรู้ในการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.23	1.13	ปานกลาง

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
14. ครูขาดความรู้ในการติดตามผลการสอนวิชางานบริการ	3.04	1.14	ปานกลาง
15. ครูขาดความรู้พื้นฐานในการประเมินผลงานบริการ	2.88	1.09	ปานกลาง
รวม	3.15	.84	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานบริการ มีปัญหาร้อยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเป็นปัญหาย่อยในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า โรงเรียนไม่มีสถานฝึกงานใกล้โรงเรียน ($\bar{X} = 3.48$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านวิชาอาชีพโดยตรง ($\bar{X} = 3.41$) ข้อที่ว่านักเรียนขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านงานบริการ ($\bar{X} = 3.33$) ข้อที่ว่าขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของงานบริการ ($\bar{X} = 3.30$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.28$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ในการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.23$) ข้อที่ว่า นักเรียนมีจำนวนคาบในการปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.22$) ข้อที่ว่าระยะเวลาที่นักเรียนฝึกปฏิบัติงานน้อยไป ($\bar{X} = 3.22$) ข้อที่ว่านักเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์ฝึกที่จำเป็น เช่น เครื่องพิมพ์ดีด ($\bar{X} = 3.12$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ในการติดตามผลการสอนวิชางานบริการ ($\bar{X} = 3.04$) ข้อที่ว่าครูขาดความชำนาญในการสอนวิชางานบริการ ($\bar{X} = 3.00$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้และการแนะนำในการสอนงานบริการ ($\bar{X} = 2.99$) ข้อที่ว่าครูขาดแนวคิดพื้นฐานที่เป็นหลักในการสอนงานอาชีพ ($\bar{X} = 2.90$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้พื้นฐานในการประเมินผลงานบริการ ($\bar{X} = 2.88$) และข้อที่ว่าโรงเรียนฝึกงานของโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน ($\bar{X} = 2.78$)

ตาราง 8 ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ</u>			
1. หากคนที่มีความชำนาญและมีทักษะมาช่วยสอนไม่ได้	3.35	1.17	ปานกลาง
2. ครูขาดความรู้และการแนะนำในการสอนงานประเภทนี้	3.10	1.20	ปานกลาง
3. นักเรียนขาดสถานที่ฝึกงานด้านงานเสริมงานผลิตและงานบริการ	3.37	1.23	ปานกลาง
4. นักเรียนไม่มีความสนใจอย่างแท้จริงในวิชาเหล่านี้	3.22	1.14	ปานกลาง
5. ครูขาดวัสดุ-อุปกรณ์ที่จะใช้ในการสอน	3.33	1.22	ปานกลาง
6. ครูขาดเอกสารหลักสูตรและคู่มือต่าง ๆ ในการสอนงานประเภทนี้	3.35	1.19	ปานกลาง
7. ครูขาดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำมาช่วยสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ	3.31	1.13	ปานกลาง
8. โรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ฝึกวิชาอาชีพไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	3.49	1.18	ปานกลาง
9. โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	3.28	1.17	ปานกลาง
10. ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	3.04	1.13	ปานกลาง
11. ไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนได้	3.20	1.15	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
12. สถานฝึกงานอาชีพอยู่ไกลจากรักรเรียน จึงไม่สะดวกที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน	3.36	1.20	ปานกลาง
13. ครูขาดความเข้าใจและการแนะแนวในการวัดผลประเมินผล การสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ	2.98	1.02	ปานกลาง
14. ครูขาดความรู้ในการวางแผนจัดทำโครงการสอนในรายวิชา กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ	2.99	1.04	ปานกลาง
15. ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาอาชีพแบบต่าง ๆ	3.03	1.12	ปานกลาง
รวม	3.23	.84	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ มีปัญหารวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเป็นปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่าโรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ฝึกวิชาอาชีพไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 3.49$) ข้อที่ว่านักเรียนขาดสถานที่ฝึกงานด้านงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 3.37$) ข้อที่ว่าสถานฝึกงานอาชีพอยู่ไกลจากรักรเรียนจึงไม่สะดวกที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน ($\bar{X} = 3.36$) ข้อที่ว่าหาคนที่มีความชำนาญและมีทักษะมาช่วยสอนไม่ได้ ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่ว่าครูขาดเอกสารหลักสูตรและคู่มือต่าง ๆ ในการสอนงานประเภทนี้ ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่ว่าครูขาดวัสดุ-อุปกรณ์ที่จะใช้ในการสอน ($\bar{X} = 3.33$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำมาช่วยสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 3.31$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุน

การผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.28$) ข้อที่ว่านักเรียนไม่มีความสนใจอย่างแท้จริงในวิชา
 เหล่านี้ ($\bar{X} = 3.22$) ข้อที่ว่าไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนได้
 ($\bar{X} = 3.20$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้และการแนะแนวในการสอนงานประเภทนี้ ($\bar{X} = 3.10$)
 ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.04$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้
 เกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาอาชีพแบบต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.03$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ในการวางแผน
 จัดทำโครงการสอนในรายวิชากลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 2.99$) และข้อที่ว่า
 ครูขาดความเข้าใจและการแนะแนวในการวัดผลประเมินผลการสอนงานเสริมงานผลิตและงาน
 บริการ ($\bar{X} = 2.98$)

ตาราง 9 ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน</u>			
1. ครูไม่มีตัวแบบของงานอาชีพให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง	3.18	1.15	ปานกลาง
2. ครูไม่สามารถแนะนำงานอาชีพอิสระให้นักเรียน	2.78	1.08	ปานกลาง
3. ครูขาดพื้นฐานความรู้ในงานสอนอาชีพอิสระ	2.97	1.17	ปานกลาง
4. ผู้ปกครองไม่สนับสนุนที่จะให้มีการสอนงานอาชีพอิสระ	2.90	1.18	ปานกลาง
5. นักเรียนมีปัญหาด้านเงินทุนที่จะมาทำอาชีพอิสระ	3.57	1.18	มาก
6. นักเรียนขาดสถานที่ที่จะปฏิบัติงานอาชีพอิสระ	3.52	1.15	มาก
7. ขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนงานอาชีพอิสระ	3.42	1.15	ปานกลาง
8. ครูขาดพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่งานสอนงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	3.09	1.10	ปานกลาง
9. ครูขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะนำอาชีพ	2.99	1.17	ปานกลาง
10. ครูขาดความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการของตลาดแรงงาน	3.10	1.19	ปานกลาง
11. ครูขาดข้อมูลในการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3.11	1.16	ปานกลาง
12. ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาดและกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ	3.19	1.18	ปานกลาง
13. ครูขาดข้อมูลในการติดต่อกับสถานฝึกงานอาชีพประเภทต่าง ๆ	3.34	1.11	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับปัญหา
	$\bar{X}$	S.D.	
14. นักเรียนขาดโอกาสในการไปดูงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น	3.59	1.10	มาก
15. ครูขาดเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลประเมินผลงานอาชีพ อิสระ	3.01	1.11	ปานกลาง
รวม	3.18	.87	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ข้อที่ว่านักเรียนขาดโอกาสในการไปดูงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.59$) ข้อที่ว่านักเรียนมีปัญหาด้านเงินทุนที่จะมาทำอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.57$) ข้อที่ว่านักเรียนขาดสถานที่ที่จะปฏิบัติงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.52$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่าขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่ว่าครูขาดข้อมูลในการติดต่อกับสถานฝึกงานอาชีพประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.34$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาดและกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ($\bar{X} = 3.19$) ข้อที่ว่าครูไม่มีตัวแบบของงานอาชีพให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง ($\bar{X} = 3.18$) ข้อที่ว่าครูขาดข้อมูลในด้าน การเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.11$) ข้อที่ว่า ครูขาดความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 3.10$) ข้อที่ว่าครูขาดพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่งานสอนงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ($\bar{X} = 3.09$) ข้อที่ว่าครูขาดเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลประเมินผล

งานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.01$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนวอาชีพ ($\bar{X} = 2.99$) ข้อที่ว่าครูขาดพื้นฐานความรู้ในงานสอนอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 2.97$) ข้อที่ว่าผู้ปกครองไม่สนับสนุนที่จะให้มีการสอนงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 2.90$) และข้อที่ว่าครูไม่สามารถแนะแนวงานอาชีพอิสระให้แก่นักเรียน ($\bar{X} = 2.78$)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน แสดงดังตาราง 10 - 19 ต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านเพศ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 1 ที่ว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามเพศ

ข้อความ	เพศ				t
	ชาย (N = 80)		หญิง (N = 147)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ					
1. กลุ่มวิชางานผลิต	3.20	.78	3.09	.86	1.01
2. กลุ่มวิชางานบริการ	3.20	.80	3.10	.86	.73
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ	3.30	.82	3.20	.85	.99
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	3.27	.83	3.13	.90	1.16
รวม	3.24	.76	3.13	.80	1.04

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

3.2 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านอายุซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 2 ที่ว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามอายุ

ปัญหาในการสอนของครูผู้สอน วิชาอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. กลุ่มวิชางานผลิต	ระหว่างกลุ่ม	2	.98	.49	.70
	ภายในกลุ่ม	224	155.56	.69	
	รวม	226	156.53		
2. กลุ่มวิชางานบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.03	.01	.02
	ภายในกลุ่ม	224	158.45	.71	
	รวม	226	158.48		
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิต และงานบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.03	.01	.02
	ภายในกลุ่ม	224	160.14	.72	
	รวม	226	160.17		

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาในการสอนของครูผู้สอน วิชาอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระ ระหว่างเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.66	.33	.43
	ภายในกลุ่ม	224	171.73	.77	
	รวม	226	172.39		
รวมทั้ง 4 กลุ่มวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	.17	.09	.14
	ภายในกลุ่ม	224	140.50	.63	
	รวม	226	140.67		

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

3.3 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านสถานภาพการสมรสซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 3 ที่ว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 12 ต่อมา

ตาราง 12 เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ข้อความ	สถานภาพการสมรส				t
	โสด (N = 80)		สมรส (N = 147)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ					
1. กลุ่มวิชางานผลิต	3.14	.77	3.12	.86	.14
2. กลุ่มวิชางานบริการ	3.21	.81	3.12	.85	.75
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ	3.30	.79	3.20	.86	.87
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	3.24	.86	3.16	.88	.64
รวม	3.22	.76	3.15	.80	.65

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

3.4 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านพฤติกรรมการศึกษาซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 4
ที่ว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติ
การศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามพฤติการศึกษา

ข้อความ	วุฒิการศึกษา				t
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 24)		ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 203)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ					
1. กลุ่มวิชางานผลิต	2.90	.63	3.15	.85	1.39
2. กลุ่มวิชางานบริการ	3.04	.72	3.16	.85	.63
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ	2.93	.72	3.26	.85	1.83
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	2.98	.76	3.21	.89	1.22
รวม	2.96	.65	3.20	.80	1.36

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวมและรายกลุ่ม
วิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนับเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

3.5 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านประสิทธิภาพการสอนวิชาอาชีพซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 5 ที่ว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสิทธิภาพการสอนวิชาอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 14 วิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายกลุ่มวิชา จำแนกตามประสิทธิภาพการสอนวิชาอาชีพ

ปัญหาในการสอนของครูผู้สอน วิชาอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. กลุ่มวิชางานผลิต	ระหว่างกลุ่ม	2	7.11	3.56	5.33*
	ภายในกลุ่ม	224	149.42	.67	
	รวม	226	156.53		
2. กลุ่มวิชางานบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.84	2.42	3.53*
	ภายในกลุ่ม	224	153.64	.69	
	รวม	226	158.48		

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหาในการสอนของครูผู้สอน วิชาอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิต และงานบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.70	1.85	2.65*
	ภายในกลุ่ม	224	156.47	.70	
	รวม	226	160.17		
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระ ระหว่างเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.94	1.97	2.62*
	ภายในกลุ่ม	224	168.45	.75	
	รวม	226	172.39		
รวมทั้ง 4 กลุ่มวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	4.74	2.37	3.91*
	ภายในกลุ่ม	224	135.93	.61	
	รวม	226	140.67		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มวิชา ก็พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกกลุ่มวิชา

เนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls) ผลปรากฏตามตาราง 15 - 19 ต่อไปนี้

ตาราง 15 การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน

		2 - 4 ปี	สูงกว่า 4 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี
ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ				
	$\bar{X}$	3.08	3.09	3.42
2 - 4 ปี	3.08	-	0.01	0.34*
สูงกว่า 4 ปี	3.09		-	0.33*
ต่ำกว่า 2 ปี	3.42			-

จากตาราง 15 พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพโดยรวมที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ 2-4 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 2-4 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี

ตาราง 16 การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานผลิต ที่มีประสบการณ์การสอน
วิชาอาชีพต่างกัน

		สูงกว่า 4 ปี	2 - 4 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี
ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ				
	$\bar{X}$	3.00	3.04	3.43
สูงกว่า 4 ปี	3.00	-	0.04	0.43*
2 - 4 ปี	3.04		-	0.39*
ต่ำกว่า 2 ปี	3.43			-

จากตาราง 16 พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชางานผลิตที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพสูงกว่า 4 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 2 - 4 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 2 - 4 ปี

ตาราง 17 การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานบริการ ที่มีประสิทธิภาพการสอน
วิชาอาชีพต่างกัน

		2 - 4 ปี	สูงกว่า 4 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี
ประสิทธิภาพการสอนวิชาอาชีพ				
	$\bar{X}$	3.03	3.11	3.39
2 - 4 ปี	3.03	-	0.08	0.36*
สูงกว่า 4 ปี	3.11		-	0.28*
ต่ำกว่า 2 ปี	3.39			-

จากตาราง 17 พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชางานบริการที่มีประสิทธิภาพการสอน 2-4 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนต่ำกว่า 2 ปี และครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนสูงกว่า 4 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนต่ำกว่า 2 ปี โดยครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอน 2-4 ปี และครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนสูงกว่า 4 ปี

ตาราง 18 การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ
ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน

		2 - 4 ปี	สูงกว่า 4 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี
ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ				
	$\bar{X}$	3.15	3.16	3.45
2 - 4 ปี	3.15	-	0.01	0.30
สูงกว่า 4 ปี	3.16		-	0.29*
ต่ำกว่า 2 ปี	3.45			-

จากตาราง 18 พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน
วิชาอาชีพในกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี กับครู
ผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มี
ปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี

ตาราง 19 การทดสอบรายคู่ของปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน

		2 - 4 ปี	สูงกว่า 4 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี
ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ				
	$\bar{X}$	3.10	3.11	3.41
2 - 4 ปี	3.10	-	0.01	0.31
สูงกว่า 4 ปี	3.11		-	0.30*
ต่ำกว่า 2 ปี	3.41			-

จากตาราง 19 พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียนที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี

3.6 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 6 ที่ว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 20 ต่อไปนี้

ตาราง 20 เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ

ข้อความ	ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ				t
	เคย (N =145)		ไม่เคย(N = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ					
1. กลุ่มวิชางานผลิต	2.93	.76	3.47	.84	4.98**
2. กลุ่มวิชางานบริการ	3.01	.80	3.40	.84	3.47**
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ	3.08	.80	3.49	.86	3.57**
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	2.99	.80	3.53	.88	4.63**
รวม	3.00	.73	3.47	.80	4.48**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวม และรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ulyที่ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมมีปัญหาในการสอนมากกว่าครูที่เคยผ่านการฝึกอบรมในทุกกลุ่มวิชา

3.7 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านประสิทธิภาพการสอนวิชาอาชีพซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 7 ที่ว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการสอนทั้ง 4 กลุ่มวิชาแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 21 ต่อไปนี้

ตาราง 21 วิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ปัจจุบัน

ปัญหาในการสอนของครูผู้สอน วิชาอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. กลุ่มวิชางานผลิต	ระหว่างกลุ่ม	2	.38	.19	.27
	ภายในกลุ่ม	224	156.16	.70	
	รวม	226	156.53		
2. กลุ่มวิชางานบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	.70	.99
	ภายในกลุ่ม	224	157.09	.70	
	รวม	226	158.48		
3. กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิต และงานบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.85	1.42	2.03
	ภายในกลุ่ม	224	157.33	.70	
	รวม	226	160.17		

ตาราง 21 (ต่อ)

ปัญหาในการสอนของครูผู้สอน วิชาอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระ ระหว่างเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.55	1.28	1.68
	ภายในกลุ่ม	224	169.84	.76	
	รวม	226	172.39		
รวมทั้ง 4 กลุ่มวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.55	.77	1.24
	ภายในกลุ่ม	224	139.13	.62	
	รวม	226	140.67		

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอน
ของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
 ในด้านข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ
 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร นั้น มีผู้ให้ข้อเสนอแนะมาเป็น
 จำนวนน้อย แสดงดังตาราง 22 ต่อไปนี้

ตาราง 22 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพใน
 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
กลุ่มวิชางานผลิต	
1. ควรจัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่จำเป็นในการสอนกลุ่มวิชางานผลิตที่มีคุณภาพดีและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น อุปกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้า อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น	56
2. ควรพัฒนาการสอนวิชาอาชีพกลุ่มวิชางานผลิตโดยให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน สามารถปฏิบัติงานได้จริง	47
3. ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในกลุ่มวิชางานผลิตเพื่อให้ครูผู้สอนได้จัดทำสื่อและเอกสารประกอบการสอนได้รับข่าวสารข้อมูลในการแนะแนวอาชีพและความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจ	37
4. สถานฝึกปฏิบัติงานวิชาอาชีพควรมีเพียงพอและสามารถปฏิบัติงานได้จริง เช่น โรงฝึกงาน แบลงสาชิต โรงเรือนเพาะชำ เป็นต้น	25
5. ควรจัดหาครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีความรู้และจบทางด้านสายอาชีพแต่ละวิชาโดยตรง	12

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>กลุ่มวิชางานบริการ</u>	
1. ควรจัดการฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสบการณ์และแนวคิดใหม่ ๆ สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพได้อย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาการสอนวิชาอาชีพต่อไป	45
2. จัดให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพและนักเรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ หน่วยงานที่ฝึกงานอาชีพหรือโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ	38
3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัย คุณภาพดีมาใช้ในการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน เช่น เครื่องพิมพ์ดีด อุปกรณ์เสริมสวย จักรเย็บผ้า เป็นต้น	32
4. จัดให้ครูหรือวิทยากรที่มีความถนัดและชำนาญการในกลุ่มวิชางานบริการโดยตรง มาสอนให้เพียงพอ	27
5. จัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพกลุ่มวิชางานบริการให้แก่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ	21
<u>กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ</u>	
1. ควรจัดครูที่จบสายอาชีพหรือมีความถนัด ชำนาญการ รวมถึงการจัดจ้างหรือเชิญวิทยากรภายนอกที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชานี้โดยตรง มาให้ความรู้แก่นักเรียน	32
2. ควรส่งเสริมการฝึกอบรมครูผู้สอน การจัดให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาดูงานและฝึกงานในสถานประกอบการ	18
3. ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการสอนกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการที่มีคุณภาพดีอย่างเหมาะสมเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น วัสดุเขียนแบบ เป็นต้น	14

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4. เนื่องจากการเปิดสอนในกลุ่มวิชานี้มีน้อย เพราะผลงานไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรแนะแนวและประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น เพื่อให้เห็นประโยชน์และความสำคัญในกลุ่มวิชานี้ เช่น ความสำคัญของวิชา กฎหมายพาณิชย์ เป็นต้น	11
5. ควรจัดชั่วโมงการฝึกปฏิบัติในกลุ่มวิชานี้ให้มากขึ้นและจัดจำนวนความต่อเนื่องกัน	10
กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	
1. ควรจัดหางบประมาณเงินทุนจากหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ประกอบการอาชีพอิสระให้เพียงพอ	21
2. ควรจัดหาตลาดที่จัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน	15
3. ควรจัดชั่วโมงการฝึกปฏิบัติวิชาอาชีพในกลุ่มวิชานี้ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง	12
4. ควรจัดให้มีการแนะแนวประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสอนกลุ่มวิชานี้ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นความสำคัญของประโยชน์จากการเรียน รวมทั้ง เห็นความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของวิชาอาชีพด้วย	9
5. ควรพิจารณาการเปิดสอนในกลุ่มวิชานี้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่นชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และความถนัดของครูผู้สอนเป็นสำคัญ	7
อื่น ๆ	
1. งานทุกกลุ่มวิชาควรจัดให้ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอกที่จบมา ตลอดจนจัด สถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ งบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินการ	14
2. ควรให้ความรู้ประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนให้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ รวมทั้งให้การแนะแนวแก่นักเรียนเพื่อให้ทราบความถนัดทางวิชาอาชีพของตนเอง	9

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. ควรพัฒนาบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา อบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	8
4. ควรปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพและโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร และสนับสนุนเอกสารตำราเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่าง เพียงพอ	5
5. ควรมีการประสานงานกับท้องถิ่น สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการใช้สถานที่ฝึกงาน การเชิญวิทยากร และการนำ นักเรียนไปศึกษาดูงาน ฝึกปฏิบัติงานอาชีพ เป็นต้น	5

จากตาราง 22 ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครใน 4 กลุ่มวิชา ดังต่อไปนี้

กลุ่มวิชางานผลิต พบข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดจนถึงต่ำสุด ดังนี้คือ ข้อที่ว่าควรจัดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นในการสอนกลุ่มวิชางานผลิตควรมีคุณภาพดี และมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น อุปกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้า อุปกรณ์การเกษตร (56) รองลงมาคือ ข้อที่ว่าควรพัฒนาการสอนวิชาชีพกลุ่มวิชางานผลิตโดยให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนสามารถปฏิบัติได้จริง (47) ข้อที่ว่าควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา เชิงปฏิบัติการในกลุ่มวิชางานผลิตเพื่อให้ครูผู้สอนได้จัดทำสื่อและเอกสารประกอบการสอนได้รับข่าวสารข้อมูลในการแนะแนวอาชีพและความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจ (37) ข้อที่ว่าสถานฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพควรมีเพียงพอและสามารถปฏิบัติงานได้จริง

เช่น โรงฝึกงาน แบลงสาธิต โรงเรียนเพาะชำ (25) ข้อที่ว่าควรจัดหาครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีความรู้และจบทางด้านสายอาชีพแต่ละวิชาโดยตรง (12)

กลุ่มวิชางานบริการ พบข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดจนถึงต่ำสุด ดังนี้คือ ข้อที่ว่าควรจัดการฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาอาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีประสบการณ์และแนวคิดใหม่ ๆ สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพได้อย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาการสอนวิชาอาชีพต่อไป (45) รองลงมาคือ ข้อที่ว่าจัดให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพและนักเรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ หน่วยงานที่ฝึกงานอาชีพหรือโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ (38) ข้อที่ว่าจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย คุณภาพดีมาใช้ในการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น เครื่องพิมพ์ดีด อุปกรณ์เสริมสวย จักรเย็บผ้า (32) ข้อที่ว่าจัดให้ครูหรือวิทยากรที่มีความถนัดและชำนาญการในกลุ่มวิชางานบริการโดยตรงมาสอนให้เพียงพอ (27) ข้อที่ว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพกลุ่มวิชางานบริการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ (21)

กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ พบข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดจนถึงต่ำสุดดังนี้คือ ข้อที่ว่าควรจัดครูที่จบสายอาชีพหรือมีความถนัด ชำนาญการ รวมถึงการจัดจ้างหรือเชิญวิทยากรภายนอกที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชานี้โดยตรงมาให้ความรู้แก่นักเรียน (32) รองลงมาคือ ข้อที่ว่าควรส่งเสริมการฝึกอบรมครูผู้สอน การจัดให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาดูงาน และฝึกงานในสถานประกอบการ (18) ข้อที่ว่าควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการสอนกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการที่มีคุณภาพดีอย่างเหมาะสมเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น โต๊ะเขียนแบบ (14) ข้อที่ว่าเนื่องจากการเปิดสอนในกลุ่มวิชานี้มีน้อย เพราะผลงานไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรแนะแนะและประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น เพื่อให้เห็นประโยชน์และความสำคัญในกลุ่มวิชานี้ เช่น ความสำคัญของวิชากฎหมายพาณิชย์ (11) ข้อที่ว่าควรจัดชั่วโมงการฝึกปฏิบัติในกลุ่มวิชานี้มากขึ้น และจำนวนคาบต่อเนื่องกัน (10)

กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน พบข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดจนถึงต่ำสุดดังนี้คือ ข้อที่ว่าควรจัดงบประมาณเงินทุนจากกรุงเทพมหานครในการดำเนินการ

จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ประกอบการอาชีพอิสระให้เพียงพอ (21) รองลงมาคือ ข้อที่ว่าควรจัดหาตลาดที่จัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน (15) ข้อที่ว่าควรจัดชั่วโมงการฝึกปฏิบัติ วิชาอาชีพในกลุ่มวิชานี้ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (12) ข้อที่ว่าควรจัดให้มีการแนะแนวประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสอนกลุ่มวิชานี้ให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นความสำคัญของประโยชน์จากการเรียน รวมทั้งเห็นความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของวิชาอาชีพด้วย (9) ข้อที่ว่าควรพิจารณา การเปิดสอนในกลุ่มวิชาได้อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่นชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และความถนัดของครูผู้สอนเป็นสำคัญ (7)

อื่น ๆ พบข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดจนถึงต่ำสุดดังนี้คือ ข้อที่ว่า ในทุกกลุ่มวิชาควรจัดให้ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอกที่จบมา ตลอดจนจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินการ (14) รองลงมาคือ ข้อที่ว่าควรให้ความรู้ประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนให้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ รวมทั้งให้การแนะแนวแก่นักเรียนเพื่อให้ทราบความถนัดทางวิชาอาชีพของตนเอง (9) ข้อที่ว่าควรพัฒนาบุคลากร โดยการประชุมสัมมนา อบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานทางวิชาอาชีพอย่างต่อเนื่อง (8) ข้อที่ว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรวิชาอาชีพและโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และสนับสนุนเอกสารตำราเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ (5) ข้อที่ว่าควรมีการประสานงานกับท้องถิ่น สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการใช้สถานที่ฝึกงาน การเชิญวิทยากร และการนำนักเรียนไปศึกษาดูงาน ฝึกปฏิบัติงานอาชีพ (5)

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาใช้ในการส่งเสริมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ ณ ปัจจุบัน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพเพื่อให้ผู้บริหารการศึกษากรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ต่อไป
2. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะช่วยเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
3. ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนวิชาอาชีพของครูได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่เข้าในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 44 โรงเรียน ซึ่งทำการสอนในปีการศึกษา 2539 จำนวน 227 คน ซึ่งสามารถตอบแบบสอบถามได้ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ พบว่าข้อมูลที่ได้รับจากประชากรรายใดมีความไม่สมบูรณ์ จะตัดจำนวนประชากรรายนั้นออกจากการเป็นกลุ่มประชากรของการศึกษาในครั้งนี้

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น จำแนกเป็น

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 30 - 40 ปี
- 3) สูงกว่า 40 ปี

2.1.3 สถานภาพการสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส

2.1.4 วุฒิกการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรีขึ้นไป

2.1.5 ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ

- 1) ต่ำกว่า 2 ปี
- 2) 2 - 4 ปี
- 3) สูงกว่า 4 ปี

2.1.6 ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ

- 1) เคย
- 2) ไม่เคย

2.1.7 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 กลุ่มวิชา ดังนี้คือ

2.2.1 กลุ่มวิชางานผลิต

2.2.2 กลุ่มวิชางานบริการ

2.2.3 กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ

2.2.4 กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน.

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครใน 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูผู้สอนวิชาอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนนตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2530 : 85) โดยจำแนกปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชางานผลิต 15 ข้อคำถาม กลุ่มวิชางานบริการ 15 ข้อคำถาม กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ 15 ข้อคำถาม และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน 15 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 60 ข้อคำถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การนำเครื่องมือไปทดลองใช้

การนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธี

หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach, 1970 : 161) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 170 - 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 227 ฉบับ โดยนัดหมายกำหนดวัน เวลาในการส่งและรับข้อมูลกลับคืนมาด้วยตนเองในรอบแรกได้จำนวน 195 ฉบับ ผู้วิจัยจึงนัดหมายและเดินทางไปรับแบบสอบถามที่เหลืออีก 32 ฉบับ กลับคืนมาทั้งหมด โดยใช้เวลาดำเนินการ 35 วัน ในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2540 ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 227 ฉบับ ทุกฉบับมีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้ทำการตัดทอนจำนวนลงและนำแบบสอบถามทุกฉบับมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC เพื่อหาค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าความถี่ ($\bar{X}$) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากร
2. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ระดับปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาเซียน
3. การทดสอบค่าคะแนนที (t-test) ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาของกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม

4. การทดสอบค่าคะแนนเอฟ (F-test) ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาของกลุ่มประชากรมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป
5. การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีวิธีการของ นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method) เมื่อพบว่าค่าเอฟแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. วิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร รวม 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายกลุ่มวิชา พบว่า

1.1 กลุ่มวิชางานผลิต พบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ว่าเครื่องมือที่จะให้นักเรียนฝึกงานไม่เพียงพอกับความต้องการ เป็นปัญหามาก ($\bar{X} = 3.56$) ข้อที่เป็นปัญหามานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่าครูขาดเอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่จะช่วยในการสอนวิชางานผลิต ($\bar{X} = 3.43$) ข้อที่ว่าขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านงานผลิต ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่ว่าวิทยากรในท้องถิ่นจะมาช่วยสอนวิชาอาชีพมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.29$) ข้อที่ว่าขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนเมื่อทำงานเสร็จแล้ว ($\bar{X} = 3.25$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์สำหรับฝึกงานอาชีพ ($\bar{X} = 3.25$) ข้อที่ว่าครูผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมมาเพื่อสอนวิชาอาชีพ ($\bar{X} = 3.23$) ข้อที่ว่าสถานฝึกงานอาชีพไม่ให้ความร่วมมือ เมื่อต้องการส่งนักเรียนไปฝึกงานอาชีพ ($\bar{X} = 3.03$) ข้อที่ว่าครูไม่ถนัดและไม่เคยสอนวิชางานผลิตมาก่อน ($\bar{X} = 3.02$) ข้อที่ว่า นักเรียนไม่มีความสนใจและความถนัดในการเรียนวิชางานผลิต

($\bar{X} = 3.00$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้เบื้องต้นและการแนะแนวเกี่ยวกับการสอนงานผลิต ($\bar{X} = 2.95$) ข้อที่ว่า ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนในวิชางานผลิต ($\bar{X} = 2.93$) ข้อที่ว่าจำนวนคาบในการฝึกปฏิบัติมีน้อย ($\bar{X} = 2.91$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้และการแนะแนวเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการสอนงานผลิต ($\bar{X} = 2.85$) และข้อที่ว่าโรงเรียนเปิดสอนรายวิชางานผลิตไม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.83$)

1.2 กลุ่มวิชางานบริการ พบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า โรงเรียนไม่มีสถานฝึกงานใกล้โรงเรียน ($\bar{X} = 3.48$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านวิชาอาชีพโดยตรง ($\bar{X} = 3.41$) ข้อที่ว่า นักเรียนขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านงานบริการ ($\bar{X} = 3.33$) ข้อที่ว่าขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของงานบริการ ($\bar{X} = 3.30$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.28$) ข้อที่ว่า ครูขาดความรู้ในการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.23$) ข้อที่ว่านักเรียนมีจำนวนคาบในการปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.22$) ข้อที่ว่า นักเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์ฝึกที่จำเป็น เช่น เครื่องพิมพ์ดีด ($\bar{X} = 3.12$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ในการติดตามผลการสอนวิชางานบริการ ($\bar{X} = 3.04$) ข้อที่ว่าครูขาดความชำนาญในการสอนวิชางานบริการ ($\bar{X} = 2.99$) ข้อที่ว่า ครูขาดแนวคิดพื้นฐานที่เป็นหลักในการสอนงานอาชีพ ($\bar{X} = 2.90$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้พื้นฐานในการประเมินผลงานบริการ ($\bar{X} = 2.88$) และข้อที่ว่าโรงเรียนฝึกงานของโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน ($\bar{X} = 2.78$)

1.3 กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ พบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่าโรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ฝึกวิชาอาชีพไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 3.49$) ข้อที่ว่านักเรียนขาดสถานที่ฝึกงานด้านงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 3.37$) ข้อที่ว่าสถานฝึกงานอาชีพอยู่ไกลจากโรงเรียน จึงไม่สะดวกที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน ($\bar{X} = 3.36$) ข้อที่ว่าหาคนที่มีความชำนาญและมีทักษะมาช่วยสอนไม่ได้ ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่ว่าครูขาดเอกสารหลักสูตรและผู้มีชื่อต่าง ๆ ในการสอนงานประเภทนี้ ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่ว่าครูขาดวัสดุ-อุปกรณ์

ที่จะใช้ในการสอน ($\bar{X} = 3.33$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำมาช่วยสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 3.31$) ข้อที่ว่าโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.28$) ข้อที่ว่านักเรียนไม่มีความสนใจอย่างแท้จริงในวิชาเหล่านี้ ($\bar{X} = 3.22$) ข้อที่ว่าไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนได้ ($\bar{X} = 3.20$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้และการแนะนำในการสอนงานประเภทนี้ ($\bar{X} = 3.10$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.04$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาอาชีพแบบต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.03$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้ในการวางแผนจัดทำโครงการสอนในรายวิชากลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 2.99$) และข้อที่ว่าครูขาดความเข้าใจและการแนะนำในการวัดผลประเมินผลการสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ($\bar{X} = 2.98$)

1.4 กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน พบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นปัญหอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ว่านักเรียนขาดโอกาสในการไปดูงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.59$) ข้อที่ว่านักเรียนมีปัญหาด้านเงินทุนที่จะมาทำอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.57$) ข้อที่ว่านักเรียนขาดสถานที่ที่จะปฏิบัติงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.52$) ส่วนข้อที่เป็นปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่าขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่ว่า ครูขาดข้อมูลในการติดต่อกับสถานฝึกงานอาชีพประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.34$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาดและกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ($\bar{X} = 3.19$) ข้อที่ว่าครูไม่มีรูปแบบของงานอาชีพให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง ($\bar{X} = 3.18$) ข้อที่ว่าครูขาดข้อมูลในการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.11$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 3.10$) ข้อที่ว่าครูขาดพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของงานสอนงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ($\bar{X} = 3.09$) ข้อที่ว่าครูขาดเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลประเมินผลงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.01$) ข้อที่ว่าครูขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะแนวอาชีพ ($\bar{X} = 2.99$) ข้อที่ว่าครูขาดพื้นฐานความรู้ในงานสอนอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 2.97$) ข้อที่ว่าผู้ปกครองไม่สนับสนุนที่จะให้มีการสอนงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 2.90$) และข้อที่ว่าครูไม่สามารถแนะนำงานอาชีพอิสระให้แก่นักเรียน ($\bar{X} = 2.78$)

2. การเปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพ โดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

2.2 ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพ โดยรวมและรายกลุ่มวิชา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

2.3 ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

2.4 ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

2.5 ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน โดยรวมและรายกลุ่มวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกกลุ่มวิชา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 2-4 ปี และครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี มีปัญหาในการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนสูงกว่า 4 ปี

2.6 ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพต่างกันโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกกลุ่มวิชา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้โดยครูผู้สอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ มีปัญหาในการสอนมากกว่ากลุ่มวิชาอื่น ๆ

2.7 ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายกลุ่มวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

3. จากข้อคำถามปลายเปิด มีผู้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 129 ฉบับ เรียงลำดับตามความที่ได้ดังนี้ ในกลุ่มวิชางานผลิต คือ ข้อที่ว่า วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการสอนกลุ่มวิชางานผลิต ควรมีความพอดีและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น อุปกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้า อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น ข้อที่ว่าควรพัฒนาการสอนวิชาอาชีพกลุ่มวิชางานผลิตโดยให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนสามารถปฏิบัติได้จริง ในกลุ่มวิชางานบริการ คือ ข้อที่ว่าควรจัดการฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาอาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีประสบการณ์และแนวคิดใหม่ ๆ สามารถวางแผนการจัดการสอนวิชาอาชีพได้อย่างถูกต้องเพื่อพัฒนาการสอนวิชาอาชีพต่อไป ข้อที่ว่าจัดให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพและนักเรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการหน่วยงานที่ฝึกงานอาชีพหรือโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ สำหรับกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ คือ ข้อที่ว่า จัดครูที่จบสายอาชีพหรือมีความถนัด ชำนาญการ รวมถึงการจัดจ้างครูหรือเชิญวิทยากรภายนอกที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชานี้โดยตรงมาให้ความรู้แก่นักเรียน ข้อที่ว่าควรส่งเสริมการฝึกอบรมครูผู้สอนการจัดให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาดูงานและฝึกงานในสถานประกอบการ ส่วนในกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน คือ ข้อที่ว่างบประมาณเงินทุนในการดำเนินการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ทำงานอาชีพอิสระให้เพียงพอ ข้อที่ว่าควรจัดหาตลาดที่รองรับจัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน ส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ คือ ข้อที่ว่าในทุกกลุ่มวิชาควรจัดให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพได้สอนตรงตามวิชาเอกที่จบมาตลอดจนจัดอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินการ ข้อที่ว่าให้ความรู้ประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชนให้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ รวมทั้งให้การแนะแนวแก่นักเรียน เพื่อให้ทราบความถนัดทางอาชีพของตนเอง

การอภิปรายผล

1. จากที่พบว่าปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน มีปัญหารวบรวมและรายกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง นั้นแสดงว่ารวบรวมแล้วครูยังสามารถปฏิบัติงานสอนมาได้แม้ว่าจะมีปัญหาลูกค้าง แม้ว่าจะเมื่อพิจารณาจัดลำดับปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพทั้ง 4 กลุ่มวิชา แล้วพบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีปัญหาในกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ เป็นอันดับที่หนึ่ง ปัญหาในกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน เป็นอันดับที่สอง ปัญหาในกลุ่มวิชางานบริการเป็นอันดับที่สาม และอันดับที่สี่เป็นปัญหาในกลุ่มวิชางานผลิต ซึ่งก็จะอยู่ในระดับปัญหามานกลางเช่นกัน

สำหรับปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในกลุ่มวิชางานผลิต พบว่า มีปัญหาด้านเครื่องมือที่จะให้นักเรียนฝึกงาน มีไม่เพียงพอกับความต้องการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าจำนวนผู้เรียนมีมากเกินไป แต่โรงเรียนได้รับงบประมาณจัดสรรน้อย และล่าช้าไม่ทันต่อสภาพการดำเนินงานประกอบกับราคาสินค้า วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการฝึกวิชาอาชีพ มีอัตราเร่งเพิ่มสูงขึ้นตลอดเวลาตามสภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง และยังมีข้อจำกัดด้านส่วนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในบางโรงเรียนเพิ่งเปิดดำเนินการ ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณส่วนนี้ยังไม่ทันและยังไม่เพียงพอต่อสภาพการใช้งานซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 (2536 : 147) ที่ได้ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพและผู้ปกครอง มีความต้องการสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือที่มีคุณภาพในจำนวนที่เพียงพอแก่จำนวนนักเรียน ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือที่มีคุณภาพมีจำนวนเพียงพอที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพและควรจัดสรร

อัตราค่าจ้างครูผู้สอนด้านวิชาอาชีพให้เหมาะสมและเพียงพอแก่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทุกโรงเรียนด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมพล ทะวารี (2534 : 79) ที่ได้ศึกษาปัญหาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา ที่พบว่า มีปัญหามากที่สุดคือ อุปสรรคการสอนและสื่อการสอนวิชาอาชีพขาดแคลน งบประมาณที่ทาง ราชการจัดทำให้ไม่เพียงพอ งบประมาณที่จัดให้มักล่าช้า โรงเรียนขาดแคลนเงินทุนในการจัดซื้อวัสดุ การเรียนหรือวัสดุฝึกงานให้แก่ผู้เรียน

สำหรับกลุ่มวิชางานบริการ พบว่า ปัญหาสูงสุดคือโรงเรียนไม่มีสถานฝึกงานใกล้โรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในพื้นที่มีสถานประกอบการน้อย เพราะบางพื้นที่ที่ไม่มีสถานประกอบการ เลย นอกจากนี้แล้วครูผู้สอนยังขาดทักษะในการติดต่อสัมพันธ์ ประสานงานกับสถานประกอบการ เพื่อนำนักเรียนไปฝึกปฏิบัติงาน ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กองวิจัยทางการศึกษา กรม วิชาการ (2533 (102 - 103) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพและการมี งานทำ โครงการศึกษาและติดตามสถานภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอน บลายนที่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ พบปัญหาอุปสรรคในการนำหลักสูตรกลุ่มวิชาอาชีพไปปฏิบัติคือ สถานประกอบการอาชีพอิสระไม่ให้ความร่วมมือในการรับนักเรียนไปฝึกงาน สถานฝึกงานอยู่ไกลจาก โรงเรียน จึงเป็นปัญหาที่โรงเรียน ส่วนใหญ่ที่จัดการสอนวิชาอาชีพภายในโรงเรียน มีผลให้การ จัดประสบการณ์การทำงานวิชาอาชีพเพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และมีทักษะจากสภาพที่เป็น จริงยังไม่กว้างขวางพอ ดังนั้นครูผู้สอนวิชาอาชีพจึงควรพยายามหาทางติดต่อประสานงานหา ข้อมูลข่าวสารในการติดต่อกับสถานประกอบการในชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติวิชาอาชีพให้สอดคล้องกับวิชาอาชีพในกลุ่มวิชางานบริการที่โรงเรียน เปิดสอน และสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานของชุมชน

สำหรับกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ พบว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน มีเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกวิชาอาชีพไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน เป็นปัญหาสูงสุด และมีปัญหารองลงมาคือ นักเรียนขาดสถานที่ฝึกงานด้านงานเสริมงานผลิตและงานบริการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับสอนวิชาอาชีพ รวมทั้ง โรงเรียนขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและสถานประกอบการ เพื่อฝึกวิชาอาชีพแก่นักเรียน

ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของชัยรัตน์ อาจองค์ (2534 : 101) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประจำปี 2534 ในเขตการศึกษา 7 พบว่า ในส่วนวิชาเลือกเสรีซึ่งเปิดสอนวิชาอาชีพใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนชาตครุที่มีความสามารถเฉพาะทาง ชาตวิสุต อุบกรณ์ ในการฝึกวิชาอาชีพ และขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 (2536 : 143) ที่ได้ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า โรงเรียนมีปัญหา อุปสรรคในการจัดการสอนวิชาอาชีพ คือ ไม่มีสถานฝึกงานใกล้โรงเรียน การเดินทางไป สถาน ฝึกงานอาชีพไม่สะดวก สถานฝึกงานอาชีพไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

สำหรับกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน พบว่า มีปัญหาสูงสุดคือ นักเรียนขาด โอกาสในการไปดูงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น และรองลงมาคือ นักเรียนมีปัญหาด้านเงินทุนที่จะ มาทำอาชีพอิสระ ทั้งนี้เนื่องเป็นเพราะว่าสถานฝึกงานอาชีพอยู่ไกลจากโรงเรียน โรงเรียนไม่มี งบประมาณเป็น เงินค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปดูงานอาชีพ และขาดเงินทุนในการสนับสนุนการ ทำอาชีพอิสระของนักเรียน และยังมีปัญหาด้านครูผู้สอนคือ ครูต้องรับผิดชอบในการสอนนักเรียนทั้ง ในระดับประถมและมัธยมควบคู่กันไป ครูผู้สอนวิชาอาชีพมีจำนวนไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยของ วินัย บุญผู้ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษายุทธศาสตร์การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา อาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง พบว่า โรงเรียน ไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาดูงานภาคปฏิบัติในสถานฝึกงานอาชีพ นอกจากนี้กอง วิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 98 - 103) ได้ศึกษาสภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ และการมีงานทำโครงการ ศึกษาและติดตามสภาพของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายที่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ พบว่า ครู ผู้สอนวิชาอาชีพส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียน มีบ้างที่ส่งนักเรียนไปเรียนหรือ ฝึกงานนอกโรงเรียน และเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนเป็นบางครั้ง เนื่องจากมีความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ มากกว่าที่จะไปศึกษา

ดูงานอาชีพนอกสถานที่ ส่วนการจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับอาชีพโดยตรงนั้น โรงเรียนยังทำได้น้อย เช่น การทำกิจกรรมการตลาด ซึ่งเน้นการผลิต การจัดการ และการจัดจำหน่าย

2. การเปรียบเทียบปัญหาการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ว่าในแต่ละข้อ

2.1 จากที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันสังคมทั่วไปยอมรับความสามารถในการทำงานของเพศชายและเพศหญิงอย่างเท่าเทียมกัน และครูทั้งเพศชายและหญิงได้รับการศึกษาระดับเดียวกัน และทำงานภายใต้ระบบระเบียบในการทำงานเดียวกัน จึงอาจทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเป็นสาเหตุให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันก็เป็นได้ ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานพ เลาวกุล (2529 : 89) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุ ไบรณีย์ ในเขตภาคเหนือ พบว่า ปัญหาของครูประจำกลุ่มเพศชายและเพศหญิงในด้านการประสานงาน ด้านธุรการ ด้านการพบกลุ่มและกิจกรรมในกลุ่ม และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จากที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ ที่เป็นอย่างนี้อาจเป็นเพราะลักษณะการปฏิบัติงานสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีสภาพการทำงานคล้ายคลึงกันที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทักษะทางวิชาอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงเดช โคตรสิน (2532 : 145) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ระดับอายุที่ต่างกันของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะ ลาต้าย (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราใน 3 ด้าน ได้แก่

ด้านการให้การศึกษาพื้นฐาน ด้านทักษะอาชีพด้านข่าวสารข้อมูล พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จากที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนวิชาอาชีพที่มุ่งเน้นทักษะและการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ให้นักเรียนเห็นช่องทางการประกอบอาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ยังจำกัดอยู่ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือฝึกปฏิบัติวิชาอาชีพที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน คุณภาพไม่ดีพอ ซึ่งครูผู้สอนวิชาอาชีพที่โสดหรือสมรสแล้วต่างก็มีโอกาสรับผิดชอบในการเรียนการสอนวิชาอาชีพที่คล้ายคลึงกันอยู่บนหลักการ นโยบาย แผนการศึกษาเช่นเดียวกัน จึงมีปัญหากล้าเคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัช ศรีทอง (2534 : 152) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนวิชาอาชีพหลักสูตรระยะสั้นประเภทอุตสาหกรรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคเหนือ พบว่า ครูสอนวิชาอาชีพที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาด้านต่าง ๆ ในระดับเดียวกันไม่แตกต่างกัน

2.4 จากที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จะต้องปฏิบัติงานสอนวิชาอาชีพตามระบบการบริหารที่มีหลักการนโยบายและการวางแผนงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันเดียวกัน ได้มีโอกาสรับผิดชอบและปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกันและเหมือนกัน ทำให้มีปัญหในการสอนที่กล้าเคียงกัน และครูเองก็มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกันอยู่แล้ว ผลอันนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชานนท์ บุรี (2535 : 110) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตภาคกลาง พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แพรพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหในการปฏิบัติงานสอนวิชาอาชีพระยะสั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร

พบว่า อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาอาชีพระยะสั้นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกลุ่มวิชา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพสูงกว่าจะมีทักษะความชำนาญในการสอนสามารถแก้ไขปัญหานั้นเฉพาะหน้าได้ดีกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพที่ต่ำกว่า ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูรีรัตน์ ชาตินนตรี (2528 : 67 - 68) ที่ได้ศึกษานโยบายเกี่ยวกับสมรรถภาพของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า หัวหน้าฝ่ายที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีผลกระทบต่อปัญหาด้านบริหารงานทั่วไปและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 ที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกลุ่มวิชา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนวิชาอาชีพที่เคยผ่านการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ซึ่งทำให้ครูมองเห็นแนวทางในการสอนดีกว่าครูที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โรธนา ตาแก้ว (2536 : 44) ที่ได้กล่าวถึงการบริหารการจัดการพัฒนาบุคลากร ควรสนับสนุนให้ครูได้เพิ่มคุณภาพของตนเองและพัฒนาทั้งด้านความรู้และแนวคิดเรื่องวิชาอาชีพ อันจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

2.7 ที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการสอนวิชาอาชีพโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทางกรุงเทพมหานครได้เห็นนโยบายแนวทางปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยให้สนับสนุนแก่โรงเรียนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาครูผู้สอนวิชาอาชีพ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการสอนวิชาอาชีพโดยมอบหมายให้สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับ

ดูแลโรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดได้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชิต เป็นทรวง (2537 : 78) ที่ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประทวน เกาะแก้ว (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จากข้อคำถามปลายเปิดมีผู้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 129 ราย โดยแยกเป็นรายกลุ่มวิชาดังนี้

ในกลุ่มวิชางานผลิต ครูผู้สอนวิชาอาชีพมีข้อเสนอแนะความถี่สูงสุดเป็นเรื่องวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นในการสอนกลุ่มวิชางานผลิตควรมีคุณภาพดีและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น อุปกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้า อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพเพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ สิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ คือ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการฝึกวิชาอาชีพจะต้องมีคุณภาพดีและเพียงพอ ผลอันนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัช ศรีทอง (2534 : 144) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูสอนวิชาอาชีพหลักสูตรระยะสั้นประเภทอุตสาหกรรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคเหนือ พบว่า ปัญหาด้านปฏิบัติการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์การฝึก ครูสอนวิชาอาชีพมีปัญหามาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วัสดุอุปกรณ์การฝึกวิชาอาชีพไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจำนวนผู้เรียนมีมากเกินไป งบประมาณจัดสรรน้อย และล่าช้าไปทันต่อสภาพการดำเนินการซึ่งราคาสินค้าวัสดุอุปกรณ์การฝึกวิชาอาชีพมีราคาแพงเพิ่มสูงขึ้นตลอดเวลาตามสภาพและภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

สมพล หะวารี (2534 : 79) ที่ได้ศึกษานโยบายของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา พบว่า มีปัญหามากที่สุด คือ อุปกรณ์การสอนและสื่อการสอน วิชาอาชีพขาดแคลน งบประมาณที่ทางราชการจัดทำให้ไม่เพียงพอ งบประมาณที่จัดให้มักล่าช้า โรงเรียนขาดแคลนเงินทุนในการจัดซื้อวัสดุการเรียนหรือวัสดุฝึกงานให้แก่ผู้เรียน

ในกลุ่มวิชางานบริการ ครูผู้สอนวิชาอาชีพมีข้อเสนอแนะความถี่สูงสุดในเรื่องควรมีการฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสบการณ์และแนวคิดใหม่ ๆ สามารถวางแผนการจัดการสอนวิชาอาชีพได้อย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาการสอนวิชาอาชีพต่อไป เนื่องจากสภาพปัญหาในการจัดการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในปัจจุบันพบปัญหาครูสอนวิชาอาชีพไม่ตรงตามรายวิชาที่สอนผู้บริหารไม่สามารถจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามวิชาเอกและวิชาโท ที่จบมาซึ่งก่อนหน้านี้ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องสอนได้ทุกวิชา ไม่มีปัญหาเมื่อเปิดขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีวิชาอาชีพที่ต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถโดยตรงทำให้เกิดปัญหามากที่สุด ดังนั้นในการแก้ไขปัญหานี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาครูผู้สอนวิชาอาชีพโดยการจัดการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 (2535 : 64 - 65) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ และการติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า มีการพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกอบรมครูผู้สอนจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 1-5 ครั้งต่อปี ซึ่งส่งผลให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนตามหลักสูตร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุดสงวน เลิศล้ำ (2537 : 99) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า มาตรการด้านวิธีสอนประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลางคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีการประชุมและอบรมครู เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและแนวปฏิบัติในหลักสูตรได้ประสานงานการนำหลักสูตรระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยโรงเรียนสำรวจความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่นได้ประเมินความพร้อมก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดอบรมการวัดผลและประเมินผลแก่ครูให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและแนวปฏิบัติในหลักสูตร

ในกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ ครูผู้สอนวิชาอาชีพมีข้อเสนอแนะความถี่สูงสุดในเรื่องจัดครูที่จบสายอาชีพหรือมีความชำนาญการ รวมถึงการจัดจ้างครูหรือเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชานี้โดยตรงมาให้ความรู้แก่นักเรียน เนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสส่วนใหญ่วิชาครูที่จบทางสายอาชีพ ซึ่งมีผลทำให้โรงเรียนไม่ได้จัดการสอนวิชาอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น ตรงกับผลการวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 1 (2536 : 142) ที่ได้ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพด้านครูผู้สอนมีปัญหามากในด้านครูผู้สอนวิชาอาชีพไม่เพียงพอและครูไม่ถนัดในการสอนวิชาอาชีพ เนื่องจากครูผู้สอนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาต้องมียุทธศาสตร์การสอนในระดับประถมศึกษา ทำให้ขาดแคลนครู และการขออนุมัติในการบรรจุครูให้ตรงสาขาวิชาเอกที่ต้องการล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์จึงทำให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีอยู่ต้องรับภาระการสอนมากขึ้น มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของน้า ชัยศรี (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะของครูและผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนโครงการนำร่องที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโครงการที่ริบทาเกินไรมีหลายส่วนคัดค้านโครงการจึงไม่ราบรื่น โดยเฉพาะเรื่องบุคลากรซึ่งพบว่าครูผู้สอนยังไม่มีประสบการณ์การสอนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุวรรณ จันทร์สม (2534 : 6) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความขาดแคลนครูวิชาเฉพาะมาก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและวิชาการงานและอาชีพ

ในกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ครูผู้สอนวิชาอาชีพมีข้อเสนอแนะความถี่สูงที่สุดในเรื่องงบประมาณเงินทุนในการดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ทำงาน อาชีพอิสระให้เพียงพอ เนื่องจากกลุ่มวิชานี้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยด้านงบประมาณและการวางแผนจัดสรรเวลาเป็นอย่างมาก ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ระบบการตลาดและมีความคล่องตัวมาก

พอสมควร และควรได้รับการสนับสนุนอำนวยความสะดวกอย่างจริงจังจากผู้บริหาร รวมทั้งมีแผนนโยบายที่เอื้อต่อการจัดการสอนวิชาอาชีพอย่างจริงจัง จึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวินิช บุญอยู่ (2530 : 383 - 388) ที่ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง พบว่าโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาดูงานภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพ แหล่งวิทยาการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียน โรงเรียนไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้พื้นฐานวิชาอาชีพแก่นักเรียนได้ โรงเรียนไม่มีเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระไม่ให้ความร่วมมือในการรับนักเรียนเข้าฝึกงาน และอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน ไม่สะดวกในการเดินทางไปศึกษาและฝึกงานอาชีพ นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนขาดความเข้าใจพื้นฐานวิชาและความต้องการของนักเรียน นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน และโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกงานทดลองด้วยตนเอง

ในข้อเสนอแนะอื่น ๆ ครูผู้สอนวิชาอาชีพมีข้อเสนอแนะความถี่สูงสุดในเรื่อง ในทุกกลุ่มวิชาควรจัดให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพได้สอนตรงตามวิชาเอกที่จบมา ตลอดจนจัดสถานที่ สิ่งแวดล้อมงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินการ เนื่องจากการดำเนินงานหรือการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานใด ๆ ย่อมจะต้องอาศัยทรัพยากรการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งการดำเนินงานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาก็เช่นกัน ย่อมต้องอาศัยทรัพยากรเหล่านั้นด้วย โดยเฉพาะเรื่องเงินหรืองบประมาณในการดำเนินงานเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะขาดมิได้ เพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาต้องอาศัยบุคลากรที่มีความพร้อม สถานที่ดำเนินการ งบประมาณในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประพัฒน์ ศรีสุข (2535 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ครูระดับประถมศึกษามีปัญหาด้านคุณลักษณะของครู ด้านบรรยากาศการเรียน

การสอน และด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เหลืออยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอานวย เอกฐิน (2534 : 90) พบว่า มาตรการในด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีปัญหามากที่สุด คือ เรื่องเกี่ยวกับครูมีชั่วโมงการสอนมากเกินไป ศึกษานิเทศก์ขาดการดูแล ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน มาตรการด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาอยู่ในระดับมากคือโรงเรียนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยการศึกษาค้นคว้าในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้คือ

1.1 กรุงเทพมหานครควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อที่เข้าจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพให้เพียงพอ และตรงตามความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2 กรุงเทพมหานครควรมีการวางแผนในการพัฒนาครูผู้สอนวิชาอาชีพโดยการจัดฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพอย่างต่อเนื่องให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาอาชีพ เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนมีความพร้อมในการสอน มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการสอนวิชาอาชีพ ทำให้การสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรมีการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพและนักเรียนได้ไปศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติวิชาอาชีพให้สอดคล้องกับวิชาอาชีพที่โรงเรียนเปิดสอนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.4 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาคควร่วมมือกับชุมชนส่งเสริมงานอาชีพอิสระของนักเรียนโดยการเปิดร้านจำหน่ายผลงานด้านการเรียนวิชาอาชีพของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาอาชีพและมีรายได้ระหว่างเรียน

1.5 กรุงเทพมหานคร ควรจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิชาอาชีพถาวรระหว่างหน่วยงานในสังกัด เพื่อจัดฝึกอบรมทักษะปฏิบัติทางวิชาอาชีพในศูนย์ฝึกอาชีพตามความต้องการของครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความต้องการความรู้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นการต่อเนื่องจากงานวิจัย โดยศึกษากับกลุ่มประชากรที่ยังไม่ได้ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานอาชีพได้จริงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลมาซึ่งประโยชน์จริงต่อไป

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการบริการแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน เพื่อนำข้อมูลมาซึ่งประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2.4 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผลการเรียนวิชาอาชีพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อดูระดับการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้เรียนว่าอยู่ในลักษณะใด สามารถนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2.5 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสำรวจความต้องการการฝึกอบรมทักษะวิชาอาชีพในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดลำดับความมากน้อยของความต้องการในการจัดการฝึกอบรมวิชาอาชีพของครูผู้สอนวิชาอาชีพ

2.6 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโครงการทางการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา. คู่มือการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : หน่วยงานพิเศษ, 2538.

_____. นโยบายการศึกษากรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2536.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. "โฉมหน้าใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา," การพัฒนาการบริหารตามแนวหลักสุตราใหม่. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2521.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. รายงานการประชุมสัมมนาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น. 2529. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที., 2535.

_____. รายงานผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : พิมพ์ พิมพ์บริษัท, 2535.

จุรีรัตน์ ชาติมนตรี. ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

ฉ่ำ ชัยศรี. การศึกษาทักษะของครูและผู้บริหารของนักเรียนในโรงเรียนโครงการนำร่องที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- ชัยรัตน์ อัจฉรงค์. การศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 7. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ชานนท์ บุรี. ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง
เขตภาคกลาง. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. ม.ป.ท., 2530.
- ทรงเดช โคตรสิน. การศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ปิยะ คำดำย. การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
เพื่อพัฒนาในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ประพวน เกาะแก้ว. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ประพัฒน์ ศรีสุข. การสำรวจปัญหาและความต้องการของครูระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 7
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตาม
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ประเสริฐ บุญทั่ว. สภาพการดำเนินการในโรงเรียนนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับใน
โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 9. อุดรธานี : สำนักงานศึกษาธิการเขต
เขตการศึกษา 9, 2533. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. การมัธยมศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก,
2521.

- พนัส หันนาจินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2534.
- พงศ์ หรดาล. อาชีพศึกษา. เอกสารประกอบการสอนคณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา. วิทยาลัยครู
พระนคร สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ บางเขน, กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2531.
- พิชิต เป็นทรวง. การบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ในภาค 2. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- แพรวพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาอาชีพ
ระยะสั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ไพฑูรย์ โพธิ์สาร. การสร้างแผนพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด.
ปริณยานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- ไพฑูรย์ เดชคำภู. สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้น
พื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา.
- วิญญู สาธร. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2517.
- มานพ เลาวกุล. การศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ทุพพลภาพ
เบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุ ไปรษณีย์ ในเขตภาคเหนือ. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ยุวดา ธรรมากุล. สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้น
พื้นฐานในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
อัดสำเนา.
- รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ และคนอื่น ๆ. "การศึกษาสภาพเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของ
โรงเรียนโครงการนาร่องขยายการศึกษามาคับังคับต่อจ ภาควัฒนัยประถมศึกษาปีที่ 6
อีก 3 ปี," วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 25(6) ; สิงหาคม - กันยายน 2533.

ล เว็ญย์ ถนอมจันทร์. "ปัญหาการใช้หลักสูตรใหม่," วารสารการศึกษากรุงเทพมหานคร.

7 : 15 - 16 ; มกราคม 2526.

ลิ้น ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2531.

วรรณ พรมบุญย์. ยุทธศาสตร์ในการจัดกิจกรรมแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

อักษรไทย, 2526.

วิชัย แหวนเพชร. "แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมศึกษา : โปรแกรมวิชาเทคโนโลยี

อุตสาหกรรม," ใน 20 ปี อุตสาหกรรมศิลป์. บรรณาธิการโดย ดร.วิชัย แหวนเพชร.

หน้า 38 - 39. กรุงเทพฯ : บริษัทกรุงเทพฯพรินติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2532.

วิชัย แหวนเพชร. เทคนิควิธีการสอนอุตสาหกรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรม

ศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, 2530. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. "การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา

อาชีพและการมีงานทำ," รายงานวิจัยทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2533.

_____. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

_____. รายงานการวิจัยการพัฒนาการศึกษาวิชาอาชีพในระบบโรงเรียนและนอกระบบ

โรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2531.

_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

วินิจ บุญอยู่. ปัญหาการใช้หลักสูตรพื้นฐานวิชาอาชีพในระบบโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัด

ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ, 2530. อัดสำเนา.

วิรัช ศรีทอง. ปัญหาและความต้องการของครูสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นประเภทอุตสาหกรรม

ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน่านเขตภาคเหนือ. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

สุร สรีมแสน. การศึกษานอกโรงเรียน. มหาสารคาม : ศูนย์บริการการศึกษา วิทยาลัยครู
มหาสารคาม, 2530.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ.2531. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,
2531. อัดสำเนา.

สมพิศ เจริญทอง. ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนิน
งานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

สมพงษ์ ธรรมวิริยารักษ์. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานครในแหล่งชุมชนแออัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

สมพล ทะวารีย์. ปัญหาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2534. อัดสำเนา.

สมบัติ ชมวิจิตร. สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น
พื้นฐานในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2536. อัดสำเนา.

สาริธ บัวศรี และคนอื่น ๆ. การศึกษาเพื่อการงานและอาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช, 2521.

สุทิน ไชยเจริญ. สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น
พื้นฐานในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2536. อัดสำเนา.

สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 27(2) ; ธันวาคม 2536.

สุวรรณ จันทรสม. "สภช.เริ่มอบรมเข้มครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ก.ค.
ยอมรับเอาผลงานใช้เลื่อนตำแหน่งได้," เดลินิวส์. 6 พฤศจิกายน 2534.

สุดสงวน เลิศล้ำ. สภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียน
ประถมศึกษา เขตการศึกษา 11. ปรินทิพพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

โสภณา ตาแก้ว. "การบริหารจัดการพัฒนาบุคลากรเพื่อการเรียนการสอนวิชาอาชีพ,"
วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 27(2) ; ธันวาคม 2536.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. การศึกษาสภาพและความต้องการในการ
จัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. 2536. อัดสำเนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-
2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2539.

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11. สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาใน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. นครราชสีมา : 2535. อัดสำเนา.

อำนวยการ เอกฐิน. ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการ
ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. ปรินทิพพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

Clinton, Thomas A. "Beginning Teachers' Problems : A Study of
Problems Encountered by One Hundred Graduated of East Texas
State University and the Functional Relationship Between
These Problems and the Teacher Education," Dissertation
Abstracts. 27(6) : 1683-A ; December, 1966.

Kaslow, Florence Rita. "In-Service Education of the Cooperation
Teacher," in Dissertation Abstracts International. 31(3) :
1119-A ; September, 1969.

- Purvis, June. "Some Problems of Teaching and Learning Within the Open University," Educational Research. 21(3) : 163 - 175 ; July, 1980.
- Unruh, Adolph and Turner, Hardd E. Supervision for Change and Innovation. Boston, Houghton Mifflin Company, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ที่ ทม 1007/ 1744

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กันยายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางกัลยา โนรีวงศ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นคว่ำ เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ไพฑูริย์ ประจักษ์ปัจฉิม

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ นายสมชาติ เทศรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม
พร้อมทั้ง ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือจากโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพ ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนตุลาคม
2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสิริยุภา หุลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 4909

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๑ กันยายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางกัลยา ใจรุ่งค์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ขอในความควบคุมดูแลของ

ดร. เพ็ญแข ประจันปัจจนึก

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ดร.พิชัย ไชยสงคราม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....สำนักงานการศึกษา (กองวิชาการ โทร. ๔๓๗๒๐๔๗)
ที่ กท ๓๐๐๔/๗๙๗๒.....วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๐
เรื่อง ขอบความร่วมมือในการเก็บข้อมูล.....

เรียน ผู้อำนวยการเขต

ด้วยนางกัลยา โนริวงศ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "การศึกษานโยบายในการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" ซึ่งจะต้องรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนวิชาชีพ ของโรงเรียนขยายโอกาสในสำนักงานเขตของท่าน

สำนักงานการศึกษาใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการอนุญาตให้ นางกัลยา โนริวงศ์ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๔๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์และกรุณาแจ้งผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทราบ และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(นายจตุรพงศ์ ธีระสุวรรณ์)
ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ดร. เพ็ญแข ประจวบปัจจนึก	ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศร ทองชั้น	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและ จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ดร. พิชัย ไชยสงคราม	คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
นายสมชาติ เทศรัมย์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาศักยภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้ มีความประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มการสอนงานผลิต กลุ่มการสอนงานบริการ กลุ่มการสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มการสอนงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ซึ่งผลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเพื่อการศึกษาคำตอบของท่านจะ เก็บไว้ เป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อการทำงานแต่ประการใด จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง หรือตามแนวคิดของท่านให้มากที่สุด กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ ในแต่ละข้อให้ท่านเลือกตอบเพียงข้อเดียวเท่านั้น

แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดด้านข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ
 - [] ชาย
 - [] หญิง
2. อายุ
 - [] ต่ำกว่า 30 ปี
 - [] 30 - 40 ปี
 - [] สูงกว่า 40 ปี
3. สถานภาพการสมรส
 - [] โสด
 - [] สมรส
4. วุฒิการศึกษา
 - [] ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - [] ปริญญาตรีขึ้นไป
5. ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ
 - [] ต่ำกว่า 2 ปี
 - [] 2 - 4 ปี
 - [] สูงกว่า 4 ปี
6. ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ
 - [] เคย
 - [] ไม่เคย

7. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน

[] ขนาดเล็ก

[] ขนาดกลาง

[] ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2

ปัญหาด้านการสอน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของปัญหาช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับระดับปัญหาในการสอนของท่าน ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหามาก

3 หมายถึง มีปัญหามากกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานผลิต</u>						
1.	ครูผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมมาเพื่อสอนวิชาอาชีพ.....					
2.	ครูไม่ถนัดและไม่เคยสอนวิชางานผลิตมาก่อน.....					
3.	จำนวนคาบในการฝึกปฏิบัติมีน้อย.....					
4.	ขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านงานผลิต.....					
5.	ขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนเมื่อทำงานเสร็จแล้ว.....					
6.	ครูขาดเอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่จะช่วยในการสอนวิชางานผลิต.....					
7.	เครื่องมือที่จะให้นักเรียนฝึกงานมีไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
8.	โรงเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์สำหรับฝึกงานอาชีพ.....					
9.	ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนในวิชางานผลิต.....					
10.	สถานฝึกงานอาชีพไม่ให้ความร่วมมือเมื่อต้องการส่งนักเรียนไป อาชีพ.....					
11.	นักเรียนไม่มีความสนใจและความสนใจในการเรียนวิชางานผลิต.....					
12.	โรงเรียนเปิดสอนรายวิชางานผลิตไม่ตรงตามความต้องการของ ท้องถิ่น.....					
13.	ครูขาดความรู้เบื้องต้นและการแนะแนวเกี่ยวกับการสอนงานผลิต.....					
14.	วิทยากรในท้องถิ่นที่จะมาช่วยสอนวิชาอาชีพมีน้อย ไม่พอกับความ ต้องการ.....					
15.	ครูขาดความรู้และการแนะแนวเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการสอน งานผลิต.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานบริการ</u>						
1.	ครูขาดความรู้และการแนะแนวในการสอนงานบริการ.....					
2.	ขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของงานบริการ.....					
3.	นักเรียนขาดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านงานบริการ.....					
4.	นักเรียนมีจำนวนคาบในการปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง.....					
5.	นักเรียนขาดวัสดุ-อุปกรณ์ฝึกที่จำเป็น เช่น เครื่องพิมพ์ดีด.....					
6.	โรงฝึกงานของโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน.....					
7.	โรงเรียนไม่มีสถานฝึกงานใกล้โรงเรียน.....					
8.	ระยะเวลาที่นักเรียนฝึกปฏิบัติน้อยเกินไป.....					
9.	โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน.....					
10.	ครูขาดแนวคิดพื้นฐานที่เป็นหลักในการสอนงานอาชีพ.....					
11.	ครูขาดความชำนาญในการสอนวิชางานบริการ.....					
12.	โรงเรียนขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านวิชาอาชีพโดยตรง.....					
13.	ครูขาดความรู้ในการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....					
14.	ครูขาดความรู้ในการติดตามผลการสอนวิชางานบริการ.....					
15.	ครูขาดความรู้พื้นฐานในการประเมินผลงานบริการ.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ</u>						
1.	หากคนที่มีความชำนาญและมีทักษะมาช่วยสอนไม่ได้.....					
2.	ครูขาดความรู้และการแนะแนวในการสอนงานประเภทนี้.....					
3.	นักเรียนขาดสถานที่ฝึกงานด้านงานเสริมงานผลิตและงานบริการ.....					
4.	นักเรียนไม่มีความสนใจอย่างแท้จริงในวิชาเหล่านี้.....					
5.	ครูขาดวัสดุ-อุปกรณ์ที่จะใช้ในการสอน.....					
6.	ครูขาดเอกสารหลักสูตรและคู่มือต่าง ๆ ในการสอนงานประเภทนี้.....					
7.	ครูขาดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำมาช่วยสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ.....					
8.	โรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ฝึกวิชาอาชีพไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน.....					
9.	โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน.....					
10.	ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน.....					
11.	ไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนได้.....					
12.	สถานฝึกงานอาชีพอยู่ไกลจากโรงเรียน จึงไม่สะดวกที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน.....					
13.	ครูขาดความเข้าใจและการแนะแนวในการวัดผลประเมินผลการสอนงานเสริมงานผลิตและงานบริการ.....					
14.	ครูขาดความรู้ในการวางแผนจัดทำโครงการสอนในรายวิชากลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ.....					
15.	ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาอาชีพแบบต่าง ๆ.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
<u>ปัญหาการสอนกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน</u>						
1.	ครูไม่มีตัวแบบของงานอาชีพให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง.....					
2.	ครูไม่สามารถแนะนำงานอาชีพอิสระให้นักเรียน.....					
3.	ครูขาดพื้นฐานความรู้ในงานสอนอาชีพอิสระ.....					
4.	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนที่จะให้มีการสอนงานอาชีพอิสระ.....					
5.	นักเรียนมีปัญหาด้านเงินทุนที่จะมาทำอาชีพอิสระ.....					
6.	นักเรียนขาดสถานที่ที่จะปฏิบัติงานอาชีพอิสระ.....					
7.	ขาดวิทยากรที่จะมาช่วยสอนงานอาชีพอิสระ.....					
8.	ครูขาดพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่งานสอนงานอาชีพ อิสระระหว่างเรียน.....					
9.	ครูขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการแนะนำอาชีพ.....					
10.	ครูขาดความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการของตลาดแรงงาน.....					
11.	ครูขาดข้อมูลในการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชน.....					
12.	ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาดและกระบวนการตัดสินใจ เลือกอาชีพ.....					
13.	ครูขาดข้อมูลในการติดต่อกับสถานฝึกงานอาชีพประเภทต่าง ๆ.....					
14.	นักเรียนขาดโอกาสในการไปดูงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น.....					
15.	ครูขาดเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลประเมินผลงานอาชีพอิสระ.....					

ตอนที่ 3

ด้านข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ

คำชี้แจง ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างไร โปรดให้รายละเอียดโดยเขียนลงในช่องว่างข้างล่างนี้

1. การสอนกลุ่มวิชางานผลิต (การเพาะเห็ด การเลี้ยงเบ็ด ช่างขนมไทย ช่างดอกไม้ประดิษฐ์ ฯลฯ)

.....

2. การสอนกลุ่มวิชางานบริการ (ช่างเสื้อผ้าสตรี ช่างเสริมสวย ช่างซักรีด งานพิมพ์ดีด ฯลฯ)

.....

3. การสอนกลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ (งานเขียนแบบ กฎหมายพาณิชย์ งานบัญชีกิจการบริการ ฯลฯ)

.....

4. การสอนกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน (การประกอบอาชีพอิสระ เป็นรายย่อย)

.....

5. อื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้สละ เวลาอันมีค่าของ ท่าน

ผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางกัลยา โนริวงศ์

เกิดวันที่ 3 ตุลาคม พุทธศักราช 2509

สถานที่เกิด อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 53/351 หมู่บ้านสามัคคี ถนนนวมินทร์

แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กทม. 10240 โทร.948-3274

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

โรงเรียนสุพรรณานันต์ เขตเมืองใหม่ กรุงเทพมหานคร

ประวัติดการศึกษ

พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาคอนตัน โรงเรียนชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2527 มัธยมศึกษาดอนบelay โรงเรียนสตรีพิบูล

พ.ศ. 2530 บ.กศ.สูง ศิลปศึกษา จากวิทยาลัยครูจันทร์เกษม

พ.ศ. 2533 ค.บ. ครูสาสตร์บัณฑิต ศิลปศึกษา จากวิทยาลัยครูจันทพร เกษม

พ.ศ. 2541 กศ.ม. การศึกษาผู้ใหญ่ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาค้นคว้าในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
กัลยา ไร่เรืองศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชางานผลิต กลุ่มวิชางานบริการ กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ และกลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีสถานภาพต่าง ๆ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 44 โรงเรียน ซึ่งทำการสอนในปีการศึกษา 2539 จำนวน 227 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกกลุ่มวิชาอยู่ในระดับปานกลาง
2. เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 กลุ่มวิชา ตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่าครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปัจจุบันแตกต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูผู้สอนวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพและประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาอาชีพแตกต่างกัน มีปัญหาในการสอนโดยรวมและรายกลุ่มวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละกลุ่มวิชา มีดังต่อไปนี้

กลุ่มวิชางานผลิต วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่จำเป็นในการสอนกลุ่มวิชางานผลิต ควรมีคุณภาพดีและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น อุปกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้า อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น กลุ่มวิชางานบริการ ควรจัดการฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสบการณ์และแนวคิดใหม่ๆ สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพได้อย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาการสอนวิชาอาชีพต่อไป กลุ่มวิชางานเสริมงานผลิตและงานบริการ ควรจัดครูที่จบสายอาชีพหรือมีความถนัด ชำนาญการ รวมถึงการจัดจ้างหรือเชิญวิทยากรภายนอกที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพในกลุ่มวิชานี้โดยตรงมาให้ความรู้แก่นักเรียน กลุ่มวิชางานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ เงินทุนในการดำเนินการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ประกอบการอาชีพอิสระให้เพียงพอ และข้อเสนอแนะอื่นๆ ในทุกกลุ่มวิชา ควรจัดให้ครูผู้สอนวิชาอาชีพได้สอนตรงตามวิชาเอกที่จบมา ตลอดจนจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินการ

A STUDY ON TEACHING PROBLEMS OF VOCATIONAL TEACHERS AT THE
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL UNDER THE JURISDICTION OF
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT

BY

KALAYA NOREEWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 1998

This study was a survey research aimed to find out teaching problems of vocational teachers at the opportunity expansion school under the jurisdiction of Bangkok metropolitan in 4 group subjects, which were product group, service group, extension product and service group, and independent vocational work group. The study also compared teaching problems of teachers, varied by sex, age, marital status, educational background, vocational teaching experience, vocational training experience and size of school. Suggestions concerning work performance efficiency of teachers in opportunity expansion school were also collected.

Population used in this study were 227 vocational teachers at the opportunity expansion school under the jurisdiction of Bangkok metropolitan in 44 schools who taught in 1996 academic year. The instrument for data collection was the questionnaire divided into check list section rating-scale section and open-ended section. Percentage, means, standard deviation, t-test, F-test and Newman Kules' method were used for analyzing the data.

Research results were as follows:-

1. Teaching problems of vocational teachers at the opportunity expansion school under the jurisdiction of Bangkok metropolitan administration in 4 group subjects, were at a moderate level.

2. Comparing teaching problems of vocational teachers in 4 group subjects, varied by sex, age, marital status, education background and size of school by all and by each group, it was found that there was no significant different.

Vocational teachers with differences in vocational teaching experience and vocational training experience were different in teaching problems by all and by each group subject at 0.5 and 0.1 level of statistical significant difference.

3. Teachers suggested ways to develop work performance efficiency that, as for product group materials which were necessary for teaching, e.g. sewing material and agricultural materials should be provided. In service group, teachers should be trained continually so that teachers could get new ideas for planning

about the appropriated vocational teaching learning program. In extension product and service group, vocational teachers should be placed to teach according to one's experience, especially one's vocational experience. Outside lecturers in specific areas should be heied to teach students in the programs. In independent vocational work, group budget for arranging the program as well as teaching learning material and training place should be provided. As for other suggestions for all, appropriated teaching personnels, teaching-learning materials and budgets should be arranged for the programs.